

URAD ZA OKOLJE
KNEŽEVINA LIHTENŠTAJN

Poročilo za leto 2019

Izvajanje Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov v Kneževini Lihtenštajn

Impresum

Izdal:

Urad za okolje (Amt für Umwelt), avgust 2019

Uredili:

Heike Summer, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Helmut Kindle, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Andreas Gstöhl, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Manfred Frick, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Sven Bürzle, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Friedrich von Flaz-Fein, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Daniel Kranz, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Patrick Insinna, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Hanspeter Eberle, Urad za okolje (Amt für Umwelt)

Stephan Wohlwend, Urad za civilno zaščito (Amt für Bevölkerungsschutz)

Katja Gey, Urad za gospodarske zadeve (Amt für Volkswirtschaft)

Otto Frommelt, Služba za nadzor motornih vozil (Motorfahrzeugkontrolle)

Thomas Büchel, Urad za kulturo (Amt für Kultur)

Stephan Banzer, Urad za gradnjo in infrastrukturo (Amt für Bau und Infrastruktur)

Renate Bachmann, Liechtenstein Marketing

Naslovna fotografija:

Salome Frick

Vsebina

PODATKI O IZVORU IN IZDELAVI POROČILA	1
1. DEL: SPLOŠNI DEL	2
A. UVOD	2
B. SPLOŠNE OBVEZNOSTI IZ ALPSKE KONVENCIJE	4
I. črka a drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju prebivalstva in kulture	4
II. črka b drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju urejanja prostora	5
III. črka c drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju Luftreinhaltung	8
IV. črka d drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju varstva tal.....	10
V. črka e drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju vodnega režima	12
VI. črka f drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju varstva narave in urejanja krajine.....	13
VII. črka g drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju hribovskega kmetijstva.....	15
VIII. črka h drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju gorskega gozda	17
IX. črka i drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju turizma in prostega časa	18
X. črka j drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju prometa	20
XI. črka k drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju energije	22
XII. črka l drugega odstavka 2. člena AK – splošne obveznosti na področju ravnanj z odpadki.....	23
C. OBVEZNOSTI IZ ALPSKE KONVENCIJE, KI VELJAJO ZA VSE IZVEDBENE PROTOKOLE	25
D. DODATNA VPRAŠANJA.....	32
2. DEL: POSEBNI DEL V ZVEZI S POSEBNIMI OBVEZNOSTMI IZ PROTOKOLOV	33
A. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU UREJANJA PROSTORA IN TRAJNOSTNEGA RAZVOJA (PROTOKOL Z DNE 20. 12. 1994).....	33
B. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU VARSTVA TAL (PROTOKOL Z DNE 16. 10. 1998)	41
C. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU VARSTVA NARAVE IN UREJANJA KRAJINE (PROTOKOL Z DNE 20. 12. 1994).....	52
D. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU HRIBOVSKEGA KMETIJSTVA (PROTOKOL Z DNE 20. 12. 1994).....	72
E. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU GORSKEGA GOZDA (PROTOKOL Z DNE 27.2. 1996) .	80
F. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU TURIZMA (PROTOKOL Z DNE 16. 10. 1998)	88
G. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU PROMETA (PROTOKOL Z DNE 31. 10. 2000)	98
H. PROTOKOL O IZVAJANJU ALPSKE KONVENCIJE IZ LETA 1991 NA PODROČJU ENERGIJE (PROTOKOL Z DNE 16. 10. 1998)	106

Podatki o izvoru in pripravi poročila

Ime pogodbenice	Kneževina Lihtenštajn

Navedite nacionalni kontaktni organ:	
Ime nacionalnega kontaktnega organa	Urad za okolje (<i>Amt für Umwelt</i>)
Ime in naziv odgovorne osebe	dr. Heike Summer
Naslov	Gerberweg 5 FL-9490 Vaduz
Telefonska številka	+423 236 6400
Številka faksa	+423 236 6411
Elektronski naslov	heike.summer@llv.li

Podpis osebe, odgovorne za oddajo poročila	Heike Summer
Datum oddaje poročila	31. avgust 2019

Navedite sodelujoče ustanove (npr. nevladne organizacije, lokalne in regionalne skupnosti, znanstvene ustanove).
- Urad za okolje (<i>Amt für Umwelt</i>)   - Urad za kulturo (<i>Amt für Kultur</i>)   - Urad za gospodarske zadeve (<i>Amt für Volkswirtschaft</i>)   - Ministrstvo za infrastrukturo, gospodarstvo in šport (<i>Ministerium für Infrastruktur, Wirtschaft und Sport</i>)   - Urad za gradnjo in infrastrukturo (<i>Amt für Bau und Infrastruktur</i>)   - Urad za civilno zaščito (<i>Amt für Bevölkerungsschutz</i>)   - Služba za nadzor motornih vozil (<i>Motorfahrzeugkontrolle</i>)   - Liechtenstein Marketing

1. del: Splošni del

Opomba: Na vprašanja v Splošnem delu morajo odgovoriti vse pogodbenice Alpske konvencije.

Navedite pri protokolih, katerih pogodbenica je vaša država, datum ratifikacije (oziroma sprejetja ali odobritve) in datum začetka veljave ustreznega protokola/ustreznih protokolov v vaši državi (datum navedite kot v naslednjem primeru: 1. januar 2003).

Ime protokola	Ratifikacija dne ¹	Velja od
Protokol o urejanju prostora in trajnostnem razvoju	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o varstvu tal	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o varstvu narave in urejanju krajine	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o hribovskem kmetijstvu	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o gorskem gozdu	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o turizmu	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o prometu	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o energiji	18. april 2002	18. december 2002
Protokol o reševanju sporov	18. april 2002	18. december 2002

Če vsi protokoli še niso bili ratificirani², navedite, zakaj in kdaj je mogoče pričakovati ratifikacijo nadaljnjih protokolov.

A. Uvod

1. Kolikšen je delež (v %) alpskega prostora v celotni površini vaše države?	100 %
2. Kolikšen je bruto domači proizvod vaše države v alpskem prostoru?	6,1 mrd. CHF

¹ oz. sprejetje ali odobritev.

² oz. sprejeti ali odobreni.

3. Kolikšen je delež (v %) bruto domačega proizvoda v alpskem prostoru vaše države v celotnem bruto domačem proizvodu vaše države??	100 %

4 Kakšen je pomen Alpske konvencije in njenih protokolov za vašo državo?
• pravni instrumenti, ki v povezavi z okoljsko pomembnimi politikami za alpski prostor določajo celostne, v prihodnost usmerjene ter splošno podprte strategije, koncepte in načine delovanja   • pravni instrumenti, ki zagotavljajo dolgoročno podlago za nujno potrebno uravnoteženost med interesi ekonomije in ekologije, zlasti zdravega trajnostnega razvoja za prebivalce gorskih območij   • pravni instrumenti, ki upoštevajo uresničevanje socialno-ekonomskega razvoja alpskega prostora v smislu ključnega pogoja za uravnoteženo sobivanje varstvenih in razvojnih ciljev

5. Ali obstajajo sodne in upravne odločitve, ki se nanašajo na Alpsko konvencijo in protokole, ki jih je vaša država ratificirala (oziroma pravni predpisi, ki uresničujejo obveznosti iz njih)?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, navedite pravna področja, na katerih so sprejeli takšne odločitve, in nekaj zglednih odločitev.			

6. Na kratko opišite, kaj ste do sedaj storili in kaj načrtujete za spodbujanje uresničevanja ciljev Alpske konvencije in protokolov, ki veljajo v vaši državi? (Tukaj lahko poročate tudi o drugih splošnih dejavnostih, ki so povezane z Alpsko konvencijo, vendar presegajo obveznosti iz Alpske konvencije, ali pa o dejavnostih in programih, ki spodbujajo uresničevanje ciljev Alpske konvencije zunaj vaše države.)
Določbe Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov odločilno vplivajo na določitev ciljev in izbiro strategije pri reševanju okoljsko- in razvojnopolitičnih vprašanj. Vsebine Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov se odražajo v ustreznih zakonskih in podzakonskih aktih ter razvojnih zasnovah.

Prostor za morebitne dodatne opombe: Spodbujamo seznanjanje javnosti z Alpsko konvencijo in njenimi splošnimi cilji ter ozaveščanje javnosti o problematiki, s katero se sooča območje Alp – v tem smislu omenjamo arhitekturni natečaj <i>Konstruktivne Alpe/Constructive Alps</i> in sodelovanje Lihtenštajna pri izvedbi mednarodnega dneva gora (<i>Brati gore</i>).

B. Splošne obveznosti iz Alpske konvencije

1. 2. odst. 2. člena črka a AK – splošne obveznosti na področju prebivalstva in kulture

2. odst. 2. člena črka a AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, ki so navedeni v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih:

a) Prebivalstvo in kultura – s ciljem spoštovanja, ohranjanja in podpiranja kulturne in družbene samobitnosti avtohtonega prebivalstva ter zagotavljanja njegove življenjske osnove, še posebno poselitve in gospodarskega razvoja, ki sta znosna okolju ter pospeševanja medsebojnega razumevanja in partnerskega vedenja med alpskim in zunajalpskim prebivalstvom“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določbe 2. odst. 2. člena črke a AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določb ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakonskih predpisov, ki bi nastali zaradi teh obveznosti, ni. Na splošno veljajo ustrezni obstoječi pravni akti, od katerih je treba navesti naslednje:

- Konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada z dne 14. maja 1954, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 17–1/1960
- Izvedbene določbe h Konvenciji o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 17–2/1960
- Protokol h Konvenciji o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 17–3/1960
- Evropska kulturna konvencija, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 38/1979
- Konvencija o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 20/1988
- Evropska konvencija o varstvu arhitektonskega bogastva, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 10/1997
- Zakon o spodbujanju kulture z dne 20. septembra 2007, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 290/2007
- Zakon o varstvu, ohranjanju in negi kulturnih dobrin z dne 9. junija 2016, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 270/2016
- Drugi protokol k Haaški konvenciji iz leta 1954 o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 58/2017
- Zakon o spodbujanju izobraževanja odraslih z dne 5. julija 1979, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 45/1979
- občinski zakon, ki na občine prenaša prvotno pristojnost na številnih področjih

2. Katere ukrepe ste sprejeli za spoštovanje, ohranjanje in/ali spodbujanje kulturne in družbene samobitnosti stalnega prebivalstva v Alpah?

spomeniško varstvo

izvajanje projektov (npr. #denkx18)

ohranjanje tradicionalnih običajev

spodbujanje kulture

določbe občinskega zakona

3. Katere ukrepe ste sprejeli za zagotavljanje eksistenčnih osnov stalnega prebivalstva v Alpah, predvsem za okoljsko sprejemljivo poseljevanje in gospodarski razvoj?

Različni ukrepi, namenjeni spodbujanju gospodarstva, usmerjanje gospodarstva v specializirano visoko tehnologijo, spodbujanje strnjene pozidave, načrtovanje con na občinski ravni, posebne določbe v okviru kmetijske zakonodaje, ki se nanaša na spodbujanje gospodarjenja z gorskimi območji in planinskega gospodarstva.

4. Kakšne ukrepe ste sprejeli za spodbujanje medsebojnega razumevanja in partnerskega odnosa med alpskim in zunaj alpskim prebivalstvom?

To vprašanje za Lihtenštajn ni pomembno.

Prostor za morebitne dodatne opombe:

II. 2. odst. 2. člena črka b AK – Splošne obveznosti na področju urejanja prostora

2. odst. 2. člena črka b AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

b) Prostorsko načrtovanje – s ciljem zagotavljanja varčne in preudarne rabe ter zdravega usklajenega razvoja celostnega prostora. Pri tem se posebej upošteva nevarnosti naravnih katastrof, preprečuje preveliko ali premajhno rabo ter ohranja oziroma obnavlja naravne življenjske prostore. Zato sta potrebni celovita spoznava in ocena potreb po rabi, daljnovidno integralno načrtovanje in določitev iz tega izhajajočih ukrepov“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določbe 2. odst. 2. člena črka b AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določb ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Gradbeni zakonik z dne 11. decembra 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 044/2009

Zakon o varstvu narave in pokrajine z dne 23. maja 1996

Zakon o presoji vplivov na okolje z dne 10. marca 1999

Zakon o gozdovih z dne 25. marca 1991

Zakon o ohranjanju in varovanju kmetijskih zemljišč z dne 25. marca 1992

Zakon o varstvu voda

Uredba o varstvu podzemnih voda

2. Ali se določitve za trajnostni razvoj in vzdržno prostorsko planiranje za povezana območja opredeljujejo z načrti in/ali programi prostorskega planiranja oziroma trajnostnega razvoja?

Da	X	Ne	

Če je odgovor ne, navedite, kako drugače? Če je odgovor da, navedite primere.

Vsebina vladnega programa

Energetska strategija 2020

Pri nacionalnem prostorskem načrtu (Landesrichtplan) gre za načrt koncepta, ki sestoji iz besedila in ustrezne karte oz. zemljevida. Z načrtom je bil izdelan instrument, ki na splošno predstavlja različna dela in projekte na različnih področjih (poselitev, kmetijstvo, narava in pokrajina, promet ter oskrba in odstranjevanje odpadkov), opozarja na konflikte pri rabi, pri ocenjevanju celotnega pregleda določa cilje in usmeritve za predvideni prostorski razvoj države, z vidika izvajanja pa podaja navodila za izvedbo.

Občinski prostorski načrt (Gemeinderichtplan), ki temelji na državnem prostorskem načrtu, ureja dolgoročni prostorski razvoj posamezne občine, predstavlja strategijo prostorskega razvoja in je usmerjen v načela trajnostnega razvoja. Občinski prostorski načrt izpolnjuje različne namene:

- za občinske upravne organe deluje kot instrument za usmerjanje in upravljanje prostorskega razvoja,
- predstavlja srednje- in dolgoročne konceptualne dispozicije za prostorski razvoj,
- koncepte države usklajuje z občinami,
- zagotavlja celoten pregled nad projekti, ki se srednje- in dolgoročno načrtujejo na občinski ravni in imajo prostorski učinek, s tem pa prispeva k informiranju prebivalstva.

Trenutno se pripravlja zasnova prostorskega razvoja v smislu strateškega okvira, ki bo v skladu z zasnovo prometnega razvoja in zasnovo konceptom mobilnosti 2030. Zasnova prostorskega razvoja naj bi pokazala celotno sliko prihodnjega razvoja Lihtenštajna in je nujna podlaga za posodobljen državni prostorski načrt.

Nadaljuje se izvajanje aglomeracijskega programa za področje Werdenberg - Lihtenštajn.

Pozornost Lihtenštajna je pri tem usmerjena v ukrepe za vzpostavitev učinkovite povezave z medregionalno prometno mrežo.

Spodbujata se počasni promet in javni potniški promet.

Energetska zasnova Kneževine Lihtenštajn

Prostorski načrti na državni in lokalni ravni

3. Ali vsebujejo načrti in/ali programi prostorskega planiranja ali drugi ukrepi, sprejeti za varčno in racionalno rabo in zdrav usklajen razvoj celotnega prostora, predvsem naslednje?	Ja	Ne
Podrobno razčiščevanje in presojo zahtevkov v zvezi z rabo X	X	
Daljnovidno integralno planiranje	X	
Usklajevanje ukrepov, ki sledijo iz tega	X	
Če je odgovor da, kako se vključujejo ti vidiki?		
Vključevanje prizadetih akterjev v obliki sodelovanja, možnost podaje stališča, možnost ugovora in pritožbe.		
Vertikalna in horizontalna koordinacija na občinski in nacionalni ravni v obliki možnosti podaje stališča, javni informativni dogodki itd.		

4. Ali se v mejnem območju prostorsko planiranje usklajuje z drugimi pogodbenicami?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, v kateri fazi planiranja in na kateri državni ravni?			
Formalno: posvetovalni postopek			
Neformalno: na vsaki stopnji izdelave, bilateralni stiki			
Lihtenštajn: na državni ravni, Švica: na kantonalni ravni, Avstrija: na deželni ravni			

5. Ali obstajajo posebni programi v alpskem prostoru, ki koristijo varstvu pred naravnimi nesrečami, predvsem pred visokimi vodami, padanjem kamenja, plazovi in usadi?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kateri?			
Redno posodabljanje karte območij nevarnosti naravnih nesreč in njeno udejanjanje po conah. Načrtovanje, gradnja, obnova in vzdrževanje objektov za zaščito območij, za katera velja ustrezno tveganje nastanka naravnih nesreč.			

Prostor za morebitne dodatne opombe:

Aktualni projekti: zagotavljanje protipoplavne varnosti s projektom *Sanacija jezua na Renu*

Varstvo varovalnih gozdov s projektom *Zagotavljanje pomlajevanja varovalnih gozdov*

III. 2. odst. 2. člena črka c AK – Splošne obveznosti na področju varstva zraka

2. odst. 2. člena črka c AK se glas:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

c) Ohranjanje čistega zraka – s ciljem drastičnega zmanjšanja emisij škodljivih snovi in obremenitev z njimi v alpskem okolju ter njihovega vnašanja od zunaj do mere, ki ni škodljiva za ljudi, živali in rastline“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka c AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določb ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o varstvu okolja z dne 29. maja 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 199/2008

Uredba o ohranjanju čistosti zraka z dne 30. septembra 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 245/2008

Uredba o omejitvah emisij na gradbiščih z dne 19. septembra 2006, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 195/2006

Zakon o davku na hlapne organske spojine z dne 16. decembra 2009, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 15/2010, ter Uredba o davku na hlapne organske spojine z dne 26. januarja 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 20/2010

Zakon o davku na ekstra lahko kurilno olje z vsebnostjo žvepla več kot 0,1 odstotka z dne 16. december 2009, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 16/2010, ter Uredba o davku na ekstra lahko kurilno olje z vsebnostjo žvepla več kot 0,1 odstotka z dne 26. januarja 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn 21

Zakon o davku na bencin in dizelsko olje z vsebnostjo žvepla več kot 0,001 odstotka z dne 16. decembra 2009, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 17/2010, ter Uredba o davku od prometa na bencin in dizelsko olje z vsebnostjo žvepla več kot 0,001 odstotka z dne 26. januarja 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn 22

Na področju emisij iz prometa motornih vozil je treba opozoriti na ustrezne določbe zakonskih predpisov za področje cestnega prometa v vsakokrat veljavni različici:

- Zakon o cestnem prometu z dne 30. junija 1978, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 18/1978
- Uredba o tehničnih zahtevah za motorna vozila v cestnem prometu z dne 16. julija 1996, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 143/1996

- Uredba o pravilih cestnega prometa z dne 1. avgusta 1978, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 19/1978
- Uredba o tehničnih zahtevah za transportna vozila na motorni pogon in njihove priklopnike z dne 17. september 1996 (TAFV 1), Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 149/1996
- Uredba o tehničnih zahtevah za kmetijske traktorje z dne 17. septembra 1996, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 150/1996
- Uredba o tehničnih zahtevah za motorna kolesa, lahka, majhna in trikolesna motorna vozila z dne 12. junija 2001, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 112/2001
- Uredba o emisijah izpušnih plinov iz lahkih motornih vozil z dne 18. avgusta 1987, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 41/1987
- Uredba o emisijah izpušnih plinov iz motornih koles z dne 18. avgusta 1987, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 43/1987
- Uredba o emisijah izpušnih plinov iz koles z motorjem z dne 18. avgusta 1987, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 41/1987
- Uredba o vzdrževanju in dodatnem nadzoru brezhibnosti motornih vozil glede emisij izpušnih plinov in dima z dne 9. decembra 2003, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 258/2003

Zakon o trošarini za težka tovorna vozila (LSVA) z dne 25. oktobra 2000, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 273/2000

Uredba o trošarini za težka tovorna vozila (LSVA) z dne 5. decembra 2000, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 275/2000

Lihtenštajn je ratificiral tudi Konvencijo z dne 13. novembra 1979 o daljnosežnem čezmejnem onesnaževanju zraka na velike razdalje in protokole, ki so bili sprejeti na podlagi omenjene konvencije. Ratificirati mora samo še protokol iz Göteborga.

2. Ali ste sprejeli posebne ukrepe za znižanje emisij škodljivih snovi in obremenitev z njimi v alpskem prostoru na mero, ki ni škodljiva za ljudi, živali in rastline?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Vse odredbe, navedene v 1. točki. Kot določa Alpska konvencija, leži ozemlje Lihtenštajna v celoti na območju Alp, zato so vsi ukrepi osredotočeni zlasti na razmere v alpskem prostoru.

Načrt ukrepov za kakovost zraka, september 2007 – trenutno v predelavi

3. Ali ste sprejeli posebne ukrepe za zmanjšanje transporta škodljivih snovi od zunaj na mero, ki ni škodljiva za ljudi, živali in rastline?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Ratifikacija Konvencije z dne 13. novembra 1979 o daljnosežnem čezmejnem onesnaževanju zraka in protokoli, ki so bili sprejeti na podlagi te konvencije.

Prostor za morebitne dodatne opombe:

IV. 2. odst. 2. člena črka d AK – Splošne obveznosti na področju varstva tal

2. odst. 2. člena črka d AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

d) Varstvo tal – s ciljem zmanjševanja kvantitativnega in kvalitativnega poškodovanja tal, še posebno z uporabo za tla neškodljivih kmetijskih in gozdarskih proizvodnih postopkov, varčnim ravnanjem z zemljiščem in tlemi, zajezitvijo erozije kot tudi z omejitvijo zaprtja tal“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka d AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o varstvu okolja z dne 29. maja 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 199/2008

Zakon o ohranjanju in varovanju tal, ki se uporabljajo za kmetijske namene, z dne 25. marca 1992, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 41/1992

Zakon o kmetijstvu z dne 11. decembra 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 42/2009

Uredba o spodbujanju ekoloških načinov pridelave v kmetijstvu z dne 23. marca 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 68/2010

Uredba o spodbujanju ohranjanja pokrajine na gorskih območjih, v strmih legah in na kmetijskih zemljiščih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost z dne 2. marca 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 53/2010

Ustrezne določbe Gradbenega zakonika v veljavni različici: Gradbeni zakonik z dne 11. decembra 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 044/2009

2. Ali spodbujate varčno ravnanje s tlemi?

Da

X

Ne

Če je odgovor da, kako?

Predvideno oblikovanje, razvoj in členitev poselitve ob upoštevanju infrastrukturnih potreb ter varčno ravnanje z zemljišči in tlemi se z načrtovalskimi instrumenti (prostorski načrti,

načrti coniranja, pozidave in oblikovanja) in deloma aktivno politiko rabe tal na lokalni ravni spodbujata v obliki razvoja poselitve navznoter (coniranje le po potrebi in če je v javnem interesu).

3. Ali omejujete trajno izgubo tal zaradi prometnih površin in stavbnih objektov?

Da

X

Ne

Če je odgovor da, kako?

Pri pozidavi se upošteva gradbena zakonodaja, ki določa minimalni delež zelenih površin, t. i. faktor zelenih površin.

4. Ali spodbujate uporabo kmetijskih in gozdarskih proizvodnih postopkov, ki ne obremenjujejo tal?

Da

X

Ne

Če je odgovor da, kako?

Sheme spodbud za kmetijsko pridelavo, ki je za tla neškodljiva, temeljijo na Uredbi o spodbujanju ekoloških načinov pridelave v kmetijstvu z dne 23. marca 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 68/2010

Spodbujanje ukrepov za zmanjševanje erozije tal v gozdovih je urejeno v Uredbi o gozdovih z dne 21. februarja 1995, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 62/1995

5. Ali sprejemate ukrepe za zajezitev erozije?

Da

X

Ne

Če je odgovor da, kako?

Sheme spodbud za kmetijsko pridelavo, ki je za tla neškodljiva, temeljijo na Uredbi o spodbujanju ekoloških načinov pridelave v kmetijstvu z dne 23. marca 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 68/2010. Cilj je trajna ozelenitev oz. kultivacija zemljišč, ki se uporabljajo v kmetijske namene.

Spodbujanje ukrepov za zmanjševanje erozije tal v gozdovih ureja Uredba o gozdovih z dne 21. februarja 1995, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 62/1995

Prostor za morebitne dodatne opombe:

V. 2. odst. 2. člena črka e AK – Splošne obveznosti na področju vodnega gospodarstva

2. odst. 2. člena črka e AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

e) Vodno gospodarstvo – s ciljem ohranjanja ali obnove zdravih vodnih sistemov, še posebno z ohranjanjem čistoče vodovja, sonaravno gradnjo hidroelektrarn in s takim izkoriščanjem vodne sile, ki v enaki meri upošteva interese ohranjanja avtohtonega prebivalstva in ohranjanja okolja“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka e AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o varstvu voda, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 150/2003
Uredba o varstvu voda, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 12/2017
Zakon o vodnih pravicah, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 69/1976
Zakon o gozdovih, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 042/1991

2. Ali sprejemate primerne ukrepe za ohranitev čistoče voda, vključno z ukrepi za odvajanje odpadnih voda na celotnem območju?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Trifazno centralno čiščenje komunalnih odpadnih voda (99 % stopnja priključenosti)
Spremljanje in preverjanje tehnološkega razvoja v zvezi s 4. fazo čiščenja
Varstvo voda v kmetijstvu (izvajanje nadzora nad skladišči za živinska gnojila na kmetijah; prepoved uporabe živinskega gnojila, ko rastline mirujejo)
Odvodnjavanje gradbišča: prošnja in dovoljenje

3. Obstajajo predpisi, ali sprejemate posebne ukrepe za zavarovanje izvirov pitne vode?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, kateri?

Načrtovanje varstva podtalnih vodnih virov na uredbeni ravni
Določitev varstvenih pasov pri objektih za pridobivanje pitne vode

4. Ali izvaja vaša država sonaravne vodogradbene ukrepe?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, katere?
Izdelava zasnov razvoja voda (npr. razvojna zasnova za Alpski Ren)
Preverjanje in spremljanje projektov na vodah z vidika ekologije voda in rib (npr. projekti na področju protipoplavnega varstva in revitalizacije)
Pri izvajanju protipoplavnega varstva

5. Ali upoštevate interese stalnega prebivalstva v postopkih odločanja?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Sodelovanje javnosti pri projektih, za katere je treba opraviti presojo vplivov na okolje			
Izvajanje Okvirne vodne direktive EU 2000/60 s sodelovanjem javnosti. Posvetovanje o načrtu upravljanja in programu ukrepov			
Izmenjava informacij in izkušenj z občinami na rednih sejah z odgovornimi za področje varstva voda v občina			

6. Ali obstajajo predpisi in stimulacije za okolju prijazno rabo vodne energije?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Zagotavljanje ustreznih količin preostale vode skladno z določbami 26.–30. člena Zakona o varstvu voda.			

Prostor za morebitne dodatne opombe:

VI. 2. odst. 2. člena črka f AK – Splošne obveznosti na področju varstva narave in urejanja krajine

2. odst. 2. člena črka f AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za dosego ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

f) Varstvo narave in krajinska nega – s ciljem takega varovanja in negovanja, po potrebi pa tudi obnavljanja narave in krajine, ki naj trajno zagotavlja sposobnost delovanja ekosistemov, ohranja živalstvo in rastlinstvo, vključno z njunim življenjskim okoljem, sposobnost obnavljanja in trajnega ustvarjanja naravnih dobrin ter različnost, svojevrstnost in lepoto narave in krajine v njuni celoti“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka f AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o varstvu narave, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 117/1996, in pripadajoče uredbe
Gradbeni zakonik z ustreznimi določbami, ki se nanašajo na prostorsko načrtovanje

2. Katere izmed naslednjih, samo kot primer navedenih, ukrepov ste izvedli za zavarovanje narave in krajine? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)

Ponovna vzpostavitev posebnih naravnih in sonaravnih strukturnih prvin krajine, biotopov, ekosistemov in tradicionalnih kulturnih krajin, kolikor je to mogoče	X
Načrtna uporaba subvencijskih in spodbujevalnih ukrepov za kmetijstvo in gozdarstvo ter druge uporabnike tal	X
Vzpostavljanje območij, v katerih imata varstvo narave in krajine prednost pred drugimi dobrinami	X
Povezovanje življenjskih prostorov	X
Drugi	X
Navedite podrobnosti sprejetih ukrepov.	
Ekstenziviranje kmetijstva, sonaravno gospodarjenje z gozdovi, usklajevanje oblik turistične rabe, inventarji, zasaditev grmičevja in živih mej na velikih kmetijskih območjih, strukture povezovanja v omrežje, ohranjanje biotopov idr.	

3. Katere izmed naslednjih, samo kot primer navedenih, ukrepov ste sprejeli za ohranitev živalskega in rastlinskega sveta, vključno z njunimi habitati? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)

Sprejetje določil, ki predvidevajo presojo ukrepov in projektov, ki lahko pomembno ali trajnostno škodujejo življenjskim prostorom za živali in rastline.	X
Prepovedi ali predpisi za preprečevanje obremenitev in škodljivih vplivov na življenjske prostore za živali in rastline	X
Ustanavljanje narodnih parkov in/ali drugih zavarovanih območij	X
Določitev varstvenih območij in območij miru, v katerih imajo prosto živeče živalske in rastlinske vrste prednost pred drugimi interesi	X
Renaturacija prizadetih življenjskih prostorov	X
Prepoved odvzema zaščitene prosto živečih živali in rastlin in trgovina z njimi	X

Ponovno naseljevanje domorodnih vrst	X
Prepoved naseljevanja za živali in rastline na območja, kjer se že dalj časa niso pojavljale	X
Presoja tveganja pri vnašanju z genetsko tehniko spremenjenih organizmov v okolje	X
Drugi	
Navedite podrobnosti sprejetih ukrepov.	
Renaturacija voda, inventarizacija zavarovanja vrednih objektov in območij, razvojne zasnove za naravo in pokrajino, uredba o varstvu vrst	

Prostor za morebitne dodatne opombe:

Nadaljnje podrobnosti so navedene v zadevnih vprašanjih v podpoglavju C vprašalnika.

VII. 2. odst. 2. člena črka g AK – Splošne obveznosti na področju hribovskega kmetijstva

2. odst. 2. člena črka g se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za dosego ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

g) Hribovsko kmetijstvo – s ciljem ohranjanja in pospeševanja gospodarjenja tradicionalnih kulturnih krajin ter kraju primerne in okolju znosnega kmetijstva v splošnem interesu. Pri tem upošteva otežene gospodarske pogoje v alpskem svetu“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka g AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o kmetijstvu, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 042/2009

Uredba o dohodku iz kmetijske dejavnosti, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 067/2010

Uredba o spodbujanju gospodarjenja v kmetijstvu, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 068/2010

Uredba o spodbujanju ukrepov ohranjanja pokrajine, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 053/2010

Uredba o spodbujanju planinskega gospodarstva, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 168/2010

Uredba o ohranjanju in razvoju gorskih območij, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 247/2008

2. Katere ukrepe sprejemate za ohranitev tradicionalnih kulturnih krajin?

V skladu z Uredbo o spodbujanju ukrepov ohranjanja pokrajine se subvencionira obdelovanje tal na gorskih območjih in strmih pobočij v oteženih legah, obenem se zahteva minimalna obdelava.

V okviru Zakona o nadomestilih se ob rabi ekstenzivnih površin subvencionira tudi tradicionalno obdelovanje. V okviru Zakona o nadomestilih se ohranjajo in finančno spodbujajo visokodebelni senožetni sadovnjaki.

V okviru Zakona o planšarstvu se ohranjajo alpski pašniki, nega pašnikov se nadzoruje in finančno spodbuja v obliki izravnalnih plačil za planšarstvo.

Na področju travniškega sadjarstva se velika pozornost posveča tudi doslednemu boju proti hruševemu ožigu, da bi ohranili visokodebelne travniške sadovnjake, ki dajejo tradicionalni kulturni pokrajini poseben pečat.

Ohranjanje in subvencioniranje vzdrževanja suhih travnikov se spodbujata s strani naravovarstva.

Tradicionalno pokrajino poskušajo odločevalci in kmetje ohraniti v skupnem dialogu (npr. člani državne komisije za planine in gospodarjenje s planino Garselli).

Zavarovana pokrajinska območja so v Lihtenštajnu zavarovana z uredbo:

<http://geodaten.llv.li/geoportal/naturlandschaft.html>

3. Katere izmed naslednjih, samo kot primer navedenih, ukrepov izvajate za ohranitev kmetijstva, ki je primerno kraju in sprejemljivo za okolje, ob upoštevanju oteženih pogojev proizvodnje? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)

Pomoč kmetijam, ki zagotavljajo minimalno kmetijsko dejavnost v ekstremnih legah	X
Spodbujanje kraju primerne živinoreje na razpoložljivih površinah	X
Spodbujanje tradicionalne živinoreje in tradicionalne raznovrstnosti značilnih pasem	X
Spodbujanje in pomoč pri ohranitvi raznovrstnosti kulturnih rastlin	X
Pomoč pri trženju tipičnih proizvodov hribovskega kmetijstva ter zavarovanju kakovosti in tipičnih lastnosti teh proizvodov	X
Spodbujanje ustvarjanja in razvijanja dodatnih virov zaslužka na območjih, kjer je to potrebno za ohranitev tradicionalnega kmetijstva	X
Zagotavljanje potrebnih storitvenih dejavnosti za premagovanje neugodnih razmer v hribovskih območjih	*X
Drugi	

Navedite podrobnosti sprejetih ukrepov.
*Poteka v okviru splošne državne strukturne politike.
Prostor za morebitne dodatne opombe:

VIII. 2. odst. 2. člena črka h AK – Splošne obveznosti na področju gorskega gozda

2. odst. 2. člena črka h AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

h) Gorski gozd – s ciljem ohranjanja, krepitve in obnavljanja gozdnih funkcij, še posebno varovalnih funkcij z izboljšanjem odpornosti gozdnih ekosistemov, zlasti s sonaravnim gozdnim gospodarjenjem in preprečevanjem gozdu škodljive rabe. Pri tem se upošteva otežene gospodarske pogoje v alpskem svetu“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka h AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.
1. člen (člen z namenom), črki c in f, Zakon o gozdovih (Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 42/1991) drugi odstavek 26. člena, črka a), Zakon o gozdovih

2. Katere izmed naslednjih, samo kot primer navedenih, ukrepov izvajate za izboljšanje odpornosti gozdnih ekosistemov s sonaravnim gospodarjenjem z gozdom? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)	
Izvajanje postopkov naravnega pomlajevanja gozdov	X
Uvajanje/ohranitev dobro strukturirane stopničaste zgradbe sestojev z rastišču primernimi drevesnimi vrstami	X
Dajanje prednosti varovalni funkciji	X
Izvajanje projektov za nego in izboljšanje varovalnih gozdov	X
Določanje naravnih gozdnih rezervatov	X
Drugi	
Navedite podrobnosti sprejetih ukrepov.	
Gl. načela gospodarjenja z gozdovi (26. člen Zakona o gozdovih). Prednostni položaj varovalne funkcije izhaja tudi iz proizvodnih načrtov občin za gozdove.	

Projekti obnove varovalnih gozdov se v Lihtenštajnu izvajajo že 35 let.

Od leta 2000 obstaja uredba (Uradni list Kneževine Lihtenštajn, 230/2000), ki ureja postopek določitve gozdnih rezervatov in posebnih gozdnih zemljišč.

3. Ali ste izvedli ukrepe za preprečevanje gozdu škodljive rabe ob upoštevanju oteženih pogojev gospodarjenja v alpskem prostoru?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Dosledno ločevanje gozda in pašnikov

Načelna prepoved krčitve gozda (6. člen Zakona o gozdovih)

Odkup služnostnih pravic do lesa

Integralno načrtovanje gorskih območij od leta 1968

Prostor za morebitne dodatne opombe:

IX. 2. odst. 2. člena črka i AK – Splošne obveznosti na področju turizma in prostega časa

2. odst. 2. člena črka i AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za dosego ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

i) Turizem in prosti čas – s ciljem usklajevanja turističnih in sprostivnih dejavnosti z ekološkimi in socialnimi zahtevami, z omejevanjem takšnih, ki škodijo okolju ter še posebno z določanjem območij miru“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka i AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o varstvu narave in pokrajine z dne 23. maja 1996

Gradbeni zakonik

2. Katere izmed naslednjih, samo kot primer navedenih, ukrepov ste izvedli za omejitvev okolju škodljivih dejavnosti? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)

Omejevanje individualnega prometa z motornimi vozili	

Omejevanje spreminjanja terena pri urejanju in vzdrževanju smučarskih prog	
Prepoved motoriziranih športov	
Omejitev motoriziranih športov na določena območja	X
Prepoved izkrcanja iz zrakoplovov v športne namene zunaj letališč	
Omejitev izkrcanja iz zrakoplovov v športne namene zunaj letališč	
Spodbujanje pobud za izboljševanje dostopnosti turističnih krajev in središč z javnimi prevoznimi sredstvi za turiste	X

Drugi	
Navedite podrobnosti sprejetih ukrepov.	
Med turističnimi akterji in izvajalci javnega prevoza poteka redna in zelo učinkovita izmenjava, tako da se pri sestavi voznih redov ustrezno upoštevajo potrebe turizma. Podjetje <i>Liechtenstein Marketing</i> ponuja v vlogi organizacije za destinacijski menedžment (DMO) t. i. kartico doživetij, s katero lahko tako obiskovalci kot lokalni prebivalci brezplačno uporabljajo sredstva javnega prevoza, seveda pa to spodbuja njegovo uporabo (www.erlebnisspass.li).	

3. Ali upoštevate pri razvoju turističnih in prostočasnih dejavnosti socialne zahteve?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Usklajene razvojne zasnove v opredeljenih ciljnih skupinah Spodbujanje posebnih prostočasnih dejavnosti (zlasti na področju športno-gibalne dejavnosti) Ponudbe za izvajanje (turističnih) dejavnosti omogočajo usmerjanje akterjev. Vsi razvojni koncepti in oblike turistične ponudbe so zasnovani tako, da upoštevajo načela trajnostnega in kakovostnega turizma z visoko dodano vrednostjo.			
4. Ali ste območja miru, na katerih se odpovedujejo turističnim dejavnostim, določali po okoljskih vidikih?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite kriterije za njihovo določanje ter velikost in lego teh območij miru.			
Za kopitarje (navadni jelen <i>Cervus elaphus</i>, gams <i>Rupicapra rupicapra</i>) so bila na gorskih območjih v zimskem času vzpostavljena območja miru (pohodi s krpljami, smučarske ture).			

Prostor za morebitne dodatne opombe:

X. 2. odst. 2. člena črka j AK – Splošne obveznosti na področju prometa

2. odst. 2. člena črka j AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

j) Promet – s ciljem zmanjševanja obremenitve in nevarnosti v prometu čez Alpe in znotraj njih do mere, ki je znosna človeku, živalim, rastlinam ter njihovim življenjskim prostorom. To se med drugim doseže s povečano predstavitvijo prometa na železnico ter z ustvarjanjem primernih infrastruktur in trgu prilagojenih spodbud brez narodnostne diskriminacije“.

1. Navedite pravne predpise, ki udeležujejo določitve 2. odst. 2. člena črka j AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udeležujejo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Pravne podlage za izvajanje prometnega protokola obsegajo:

Zakon o presoji vplivov na okolje (PVO), Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 19/2014

Zakon o trošarini za težka tovorna vozila (LSVA) z dne 25. oktobra 2000, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 272/2000

Zakon o varstvu okolja, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 199/2008

Uredba o varstvu okolja pred hrupom, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 253/2008

Ali si prizadevate za ukrepe, da bi obremenitve in tveganja na področju znotrajalpskega in čezalpskega prometa zadržali na nizki ravni ali jih znižali?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, za katere?

Spodbujanje uporabe sredstev javnega prevoza (npr. avtobus, vlak) na lokalni ravni (ustrezna ponudba, tarife)

Uporaba avtobusov s pogonom na zemeljski plin, ki povzročajo majhne količine emisij toplogrednih plinov, v lokalnem avtobusnem prometu

Preverjanje uporabe električnih avtobusov za potrebe lokalnega avtobusnega prometa

Izvajanje Zakona o trošarinah za težka tovorna vozila (LSVA)

Oprostitev plačila davka na motorna vozila za avtomobile na sončni pogon, električna in hibridna vozila kakor tudi za vozila s pogonom na zemeljski plin

3. Ali izvajate ukrepe za znižanje emisij iz prometa v alpskem prostoru?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere? Opozorite tudi na obstoječe analize primerov, ki omogočajo izjave o kakovosti.

Spodbujanje uporabe sredstev javnega prevoza, kot sta avtobus in vlak, na lokalni ravni (ustrezna ponudba, tarife)

Uporaba električnih avtobusov in avtobusov s pogonom na zemeljski plin, ki povzročajo malo emisij toplogrednih plinov, v lokalnem avtobusnem prometu

Izvajanje Zakona o trošarinah za težka tovorna vozila (LSVA)

Oprostitev plačila davka na motorna vozila za avtomobile na sončni pogon, električna in hibridna vozila kakor tudi za vozila s pogonom na zemeljski plin

Zakon o omejevanju emisij CO₂, 4. poglavje: zmanjšanje emisij CO₂ osebnih avtomobilov, dostavnih vozil in lahkih priklopnikov

Udeležba v Interregovem projektu PEMO

Nadaljnji dokumenti: poslovno poročilo podjetja za potniški prevoz *LIECHTENSTEINmobil*

4. Ali ste izvajali ukrepe za varstvo pred hrupom, ki so posebej prilagojeni topografiji alpskega prostora?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, katere?

5. Ali ste izvajali primerne infrastrukturne ukrepe, da bi dosegli večje preusmerjanje prometa, zlasti tovornega prometa, na železnico?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, katere?

6. Ali ste uvedli trgu prilagojene stimulacije, da bi dosegli večje preusmerjanje prometa, zlasti tovornega prometa, na železnico?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Trošarina za težka tovorna vozila (LSVA)

Prostor za morebitne dodatne opombe:

XI. 2. odst. 2. člena črka k AK – Splošne obveznosti na področju energije

2. odst. 2. člena črka k AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za doseg ciljev, navedenih v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

k) Energija – s ciljem uvedbe pridobivanja, razdeljevanja in izkoriščanja energije na način, ki prizanaša naravi in krajini ter je neškodljiv okolju in pospeševanja ukrepov za varčevanje z energijo“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka k AK. Če ni ustreznih pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o spodbujanju energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije z dne 24. aprila 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 116/2008

Zakon o varstvu okolja in Uredba o ohranjanju čistosti zraka, zlasti določbe o omejitvah emisij in mejnih vrednostih imisij

Gradbeni zakonik z ustrežno uredbo

Zakon o spodbujanju energetske učinkovitosti <https://www.gesetze.li/konso/2008116000>

Zakon o delovanju trga z električno energijo <https://www.gesetze.li/konso/2002144000>

Zakon o delovanju trga z zemeljskim plinom <https://www.gesetze.li/konso/2003218000>

2. Katere ukrepe zasleduje vaša država za udejanjanje načinov pridobivanja, rabe in distribucije energije, ki prizanašajo naravi in krajini ter so sprejemljivi za okolje?

Ti ukrepi so opisani v Energetski strategiji 2020. Poleg tega je treba izpolnjevati ustrezne zahteve zlasti iz Zakona o varstvu voda in Zakona o varstvu narave.

3. Ali ste izvedli ukrepe za prihranek pri rabi energije in za povečevanje učinkovitosti virov energije?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Od pridružitve Evropskemu gospodarskemu prostoru veljajo v Lihtenštajnu različne direktive, ki pripomorejo k večji energetske učinkovitosti (npr. uvedba energetske izkaznice, zahteve za okoljsko primerno zasnovano izdelkov itd.). Izvajanje različnih tovrstnih ukrepov spodbuja ravno tako na podlagi v letu 2008 sprejetega Zakona o spodbujanju energetske učinkovitosti pristojna strokovna služba za energetiko pri Uradu za gospodarske zadeve.

Zakon o spodbujanju energetske učinkovitosti, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 116/2008

4. Ali ste izvedli ukrepe za upoštevanje realnih stroškov?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
V Energetski strategiji 2020 so bile v ta namen opravljene ustrezne navedbe in izračuni.			
Spletna povezava do Energetske strategije 2020 iz leta 2012: https://www.regierung.li/files/attachments/Energiestrategie_Langfassung_635466385105448750.pdf?t=635711644974860608			
Spletna povezava do vmesnega poročila iz leta 2017: https://www.llv.li/files/avw/zwischenstand.pdf			

5. Ali v vaši državi spodbujate okolju prijazno uporabo obnovljivih virov energije?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katerih virov energije in kako?			
Da, skladno z zakonom o energetske učinkovitosti (Zakon o spodbujanju energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov energije z dne 24. aprila 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 116/2008)			
Spletna stran www.energiebündel.li pregledno in na enem mestu povzema informacije, ki lahko koristijo predlagateljem, načrtovalcem in industriji.			
Spodbujanje energetske učinkovitosti: toplotna energije, certifikat MinergieP/MinergieA, hišna tehnika, sistemi za sproizvodnjo električne energije, grelniki s toplotno črpalko, sončni zbiralniki, fotovoltaični sistemi, demonstracijski objekti, druge naprave in ukrepi, podpora občini			

Prostor za morebitne dodatne opombe:

XII. 2. odst. 2. člena črka I AK – Splošne obveznosti na področju ravnanja z odpadki

2. odst. 2. člena črka I AK se glasi:

„(2) Pogodbene stranke bodo za dosego ciljev, ki so navedeni v 1. odstavku, posegle po primernih ukrepih, še posebno na naslednjih področjih: [...]

l) Gospodarjenje z odpadki – s ciljem zagotavljanja zajemanja, predelave in odstranjevanja odpadkov, ki je prilagojeno posebnim topografskim, geološkim in klimatskim potrebam alpskega okolja in s posebnim upoštevanjem omejevanja odpadkov“.

1. Navedite pravne predpise, ki udejanjajo določitve 2. odst. 2. člena črka I AK. Če ni ustreznih

pravnih predpisov oziroma če obstoječi pravni predpisi določitev ne udejanjajo v celoti, pojasnite, zakaj ne.

Zakon o varstvu okolja z dne 29. maja 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 199/2008

Uredba o embalaži in odpadni embalaži z dne 26. avgusta 1997, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 166/1997

Uredba o vmesnih skladiščih in mestih za pripravo lesnih odpadkov z dne 22. februarja 2000), Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 73/2000

Uredba o oddaji, prevzemu in odstranjevanju starih vozil z dne 6. Julija 2004, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 153/2004

Uredba o ravnanju z odpadki z dne 1. marca 2016, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 92

Na podlagi Carinske pogodbe s Švico se v Lihtenštajnu poleg tega v celoti ali deloma neposredno uporabljajo naslednji švicarski pravni akti:

- Zakon o varstvu okolja, SR št. 814.01
- Uredba o preprečevanju nastajanja in odstranjevanju odpadkov z dne 4. decembra 2015, SR št. 814.600
- Uredba o vračanju, prevzemu in odstranitvi električnih in elektronskih naprav z dne 14. januarja 1998, SR št. 814.620
- Uredba o višini takse za odstranjevanje steklene embalaže za pijačo z dne 7. septembra 2001, SR št. 814.621.4
- Uredba o stekleni embalaži za pijačo z dne 5. julija 2000, SR št. 814.621
- Uredba o zmanjšanju tveganj pri ravnanju s posebno nevarnimi snovmi, pripravki in predmeti z dne 18. maja 2005, SR št. 814.81
- Uredba o prometu z odpadki z dne 22. Junija 2005, SR št. 814.610
- Uredba Ministrstva za okolje, promet in komunikacijo (UVEK) o višini takse za baterije z dne 28. novembra 2011, SR št. 814.670.1

2. Kako ravnate z odpadki v odročnih regijah alpskega prostora?

Planine in gorske kočice so dostopne tudi s terenskimi vozili, s katerimi se – deloma tudi s helikopterskim prevozom – odpadki odvažajo v dolino.

C. Obveznosti iz Alpske konvencije, ki veljajo za vse izvedbene protokole

Upoštevanje ciljev vseh področij, navedenih v 2. odst. 2. člena AK, na vseh področjih

1. Ali upoštevate politike vseh področij, navedenih v 2. odst. 2. člena, vsakokrat tudi na naslednjih področjih?	Ja	Ne
Prebivalstvo in kultura	X	
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X	
Varstvo zraka	X	
Varstvo tal	X	
Vodni režim	X	
Varstvo narave in urejanje krajine	X	
Hribovsko kmetijstvo	X	
Gorski gozd	X	
Turizem in prosti čas	X	
Promet	X	
Energija	X	
Ravnanje z odpadki	X	
Navedite nekaj primerov		
Npr. dopolnitev zakonskih in podzakonskih aktov po vsebinah Alpske konvencije in njenih protokolov		
Preveritev planskih in raziskovalnih projektov ustrezno določbam Alpske konvencije in njenih protokolov		

Sodelovanje med pogodbenicami

2. Ali se je mednarodno in čezmejno sodelovanje na naslednjih področjih okrepilo ter prostorsko in strokovno razširilo?	Ja	Ne
Prebivalstvo in kultura	X	
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X	
Varstvo zraka	X	
Varstvo tal		X

Vodni režim	X	
Varstvo narave in urejanje krajine	X	
Hribovsko kmetijstvo	X	
Gorski gozd	X	
Turizem in prosti čas	X	
Promet	X	
Energija	X	
Ravnanje z odpadki	X	

3. Ali so bile odpravljene morebiti še obstoječe ovire za mednarodno sodelovanje med regionalnimi upravami in teritorialnimi skupnostmi alpskega prostora?			
Da	X	Ne	

4. Ali spodbujate reševanje skupnih problemov v mednarodnem sodelovanju na najprimernejši teritorialni ravni?			
Da	X	Ne	

5. Ali spodbujate okrepljeno mednarodno sodelovanje med pristojnimi institucijami?			
Da	X	Ne	

6. Ali dajete teritorialnim skupnostim, če same ne morejo izvesti ukrepov, ker so v državni ali mednarodni pristojnosti, možnost za učinkovito zastopanje interesov prebivalstva?			
Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite ustrezne predpise in njihovo vsebino.			
Intenzivna izmenjava informacij med lokalnimi upravnimi in vladnimi organi			
Pravica občin do soodločanja na podlagi instrumenta posvetovanja, ki poteka na zelo široki ravni			
Pravica občin do vložitve pritožbe			

Prostor za morebitne dodatne opombe:

Sodelovanje teritorialnih skupnosti

7. Ali ste na naslednjih področjih določili primerne ravni usklajevanja in		

sodelovanja med neposredno prizadetimi institucijami in teritorialnimi skupnostmi, da bi spodbudili skupno odgovornost in izkoristili ter razvijali sinergijo pri izvajanju politik ter iz tega izhajajočih ukrepov?	Da	Ne
Prebivalstvo in kultura	X	
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X	
Varstvo zraka	X	
Varstvo tal	X	
Vodni režim	X	
Varstvo narave in urejanje krajine	X	
Hribovsko kmetijstvo	X	
Gorski gozd	X	
Turizem in prosti čas	X	
Promet	X	
Energija	X	
Ravnanje z odpadki	X	
8. Ali neposredno prizadete teritorialne skupnosti sodelujejo v različnih fazah priprave in uresničevanja politik in ukrepov ob upoštevanju svojih pristojnosti v okviru veljavne državne ureditve na naslednjih področjih?	Da	Ne
Prebivalstvo in kultura	X	
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X	
Varstvo zraka	X	
Varstvo tal	X	
Vodni režim	X	
Varstvo narave in urejanje krajine	X	
Hribovsko kmetijstvo	X	
Gorski gozd	X	
Turizem in prosti čas	X	
Promet	X	
Energija	X	
Ravnanje z odpadki	X	

Prostor za morebitne dodatne opombe:

3. člen AK – Raziskave, znanstveno ovrednotenje in sistematično opazovanje

9. Ali potekajo raziskave in znanstvena ocenjevanja na naslednjih področjih z upoštevanjem ciljev, navedenih v 2. členu AK?	Da	Ne
Prebivalstvo in kultura	X	
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X	
Varstvo zraka	X	
Varstvo tal	X	
Vodni režim	X	
Varstvo narave in urejanje krajine	X	
Hribovsko kmetijstvo	X	
Gorski gozd	X	
Turizem in prosti čas	X	
Promet	X	
Energija	X	
Ravnanje z odpadki	X	

10. Ali ste z drugimi pogodbenicami razvili skupne ali dopolnitvene programe za sistematično opazovanje na naslednjih področjih?	Ja	Ne
Prebivalstvo in kultura	X	
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X	
Varstvo zraka	X	
Varstvo tal	X	
Vodni režim	X	
Varstvo narave in urejanje krajine	X	
Hribovsko kmetijstvo	X	
Gorski gozd	X	
Turizem in prosti čas	X	
Promet	X	

Energija	X	
Ravnanje z odpadki	X	

11. Ali se rezultati nacionalnih raziskav in sistematičnega opazovanja na naslednjih področjih zbirajo v sistem za stalno opazovanje in informiranje v harmonizirani obliki?	Ja	Ne
Prebivalstvo in kultura	X	
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X	
Varstvo zraka	X	
Varstvo tal	X	
Vodni režim	X	
Varstvo narave in urejanje krajine	X	
Hribovsko kmetijstvo	X	
Gorski gozd	X	
Turizem in prosti čas	X	
Promet	X	
Energija	X	
Ravnanje z odpadki	X	

12. Navedite podrobnosti o izvedenih raziskavah in sistematičnem opazovanju ter sodelovanju na tem področju.

Če v vaši državi velja eden ali več protokolov, opišite tudi, v kolikšni meri ustrezata raziskovalna dejavnost in sistematično opazovanje določilom ustreznih prot.

Za vsa področja protokolov izvajajo nevtralne ustanove raziskave, ki se nanašajo na posamezne projekte. Ključna področja delovanja lihtenštajnske univerze so arhitektura, podjetništvo, finančne zadeve, informacijski sistemi in gospodarsko pravo, zato Lihtenštajn potrebno znanje pridobiva iz posameznih projektno osnovanih raziskav, tesno pa sodeluje tudi z raziskovalnimi inštituti v Avstriji in Švici.

4. člen AK – Sodelovanje in informiranje na pravnem, znanstvenem, gospodarskem in tehničnem področju

13. Ali olajšujete in spodbujate izmenjavo pravnih, znanstvenih, gospodarskih in tehničnih informacij, pomembnih za Alpsko konvencijo, med pogodbenicami?

Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite podrobnosti.			
Predvsem Lihtenštajn mora zaradi svoje majhnosti skrbeti za intenzivno izmenjavo strokovnih znanj s sosednjimi državami na vseh navedenih področjih, poleg tega sodeluje v projektih v okviru programa Območje Alp/Alpine Space.			
14. Ali obveščate druge pogodbenice o načrtovanih pravnih ali gospodarskih ukrepih, ki bi lahko posebej vplivali na alpski prostor ali njegove dele, da bi zagotovili čim večje upoštevanje regionalnih potreb?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite podrobnosti.			
S sosednjimi državami poteka dosledna in intenzivna izmenjava informacij, in sicer z objavami v publikacijah in z izvajanjem skupnih projektov.			

15. Ali obveščate druge pogodbenice o projektih, ki lahko posebej vplivajo na alpski prostor ali njegove dele?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite primere.			
Do intenzivne izmenjave informacij prihaja predvsem na področju prometa, gospodarstva in kmetijstva. Zaradi majhnosti Lihtenštajna so vse makroprostorsko pomembne dejavnosti pomembne tudi za sosednje države.			

16. Ali so druge pogodbenice vašo državo v zadostni meri obveščale o projektih, ki lahko posebej vplivajo na alpski prostor ali njegove dele?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite primere. Če ste naredili križec pri „ne“, navedite primer ali primere, v katerih vaše države niso obvestili, z navedbo pogodbenice in približnega datuma, ko je bil projekt, o katerem vas niso obvestili, udejanjen.			
Gl. opombe v 15. vprašanju.			

17. Ali pri izvajanju obveznosti iz Alpske konvencije (in protokolov) sodelujete z mednarodnimi vladnimi organizacijami in/ali nevladnimi organizacijami?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, na katerih področjih? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)			

Prebivalstvo in kultura	X
Urejanje prostora in trajnostni razvoj	X
Varstvo zraka	X
Varstvo tal	X
Vodni režim	X
Varstvo narave in urejanje krajine	X
Hribovsko kmetijstvo	X
Gorski gozd	X
Turizem in prosti čas	X
Promet	X
Energija	X
Ravnanje z odpadki	X
Če sodelujete z mednarodnimi vladnimi in/ali nevladnimi organizacijami, navedite organizacije in predmet sodelovanja.	
Različne oblike mednarodne udeležbe Lihtenštajna v konvencijah Sveta Evrope, ZN in drugih institucijah. Finančna podpora ter podelitev »domicila« nevladni organizaciji CIPRA International kakor tudi sodelovanje z njo v različnih projektih. Član številnih drugih organizacij.	

4. člen AK – Obveščanje javnosti o raziskavah in sistematičnih opazovanjih

18. Ali so rezultati raziskav in sistematičnih opazovanj redno dostopni javnosti?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako? Navedite podrobnosti.			
V letnih poročilih vlade			
V poročilih posameznih organov; dva izvoda vsakokratnega poročila Kneževine Lihtenštajn v hrambi nacionalne knjižnice			
Z izdajo raziskovalne zbirke <i>Raziskovanje na področju naravoslovja v Kneževini Lihtenštajn</i> (na leto izideta 1 do 2 publikaciji)			
Z raznolikim in rednim obveščanjem javnosti v časopisih, v poročilih vladnih uradov, na trajnih in občasnih muzejskih razstavah, ekskurzijah in vodenih ogledih na območju izvajanja projektov			
Zagotavljanje široke palete informacij s strani občine, npr. prek televizijskih kanalov in občinskih publikacij			
Redno objavlanje rezultatov raziskav in projektov na spletnih straneh pristojnih služb			

19. Ali pri raziskavah in zbiranju podatkov ter pri zagotavljanju dostopa do teh podatkov zaupno obravnavate informacije, ki so označene kot zaupne?

Da	X	Ne	

20. Ali ste sprejeli primerne ukrepe za obveščanje javnosti?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Gl. opombe v 18. vprašanju.

Prostor za morebitne dodatne opombe:

Sklepi Alpske konference

21. Poročajte o izpolnjevanju sklepov, ki jih je sprejela Alpska konferenca in jih izrecno označila za sklepe, o katerih je potrebno poročati.

Sklepi se upoštevajo na področjih, usmerjenih v izvajanje.

D. Dodatna vprašanja

Težave pri izvajanju AK

Opomba: Pogodbenice protokolov Alpske konvencije lahko, če se težave nanašajo na področje, za katero so že sklenile protokol, opozorijo na odgovor, ki so ga dale na ustrezno vprašanje v posebnem delu.

1. Ali so obstajale in še obstajajo težave pri izvajanju obveznosti iz Alpske konvencije?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, katere?

Težave pri izpolnjevanju celotnega vprašalnika

2. Ali ste imeli težave pri izpolnjevanju vprašalnika? To vprašanje se nanaša na vse dele

vprašalnika, tako splošnega, kot tudi posebnega.			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšne? Imate predloge za izboljšave?			
Načeloma resnejših težav ni bilo, a pri vprašanjih ni bilo vedno jasno, v kolikšnem obsegu in kako podrobno je treba odgovoriti oz. komentirati vprašanja; verjetno se bo to razjasnilo v prihodnje na podlagi izkušenj.			
Obrazec vprašalnika je, kar zadeva njegovo uporabo, okoren; bilo bi ga treba posodobiti in predložiti v vseh jezikih Alpske konvencije.			

2. del: Posebni del v zvezi s posebnimi obveznostmi iz protokolov

Opomba: Na vprašanja v posebnem delu morajo odgovoriti samo pogodbenice, ki jih ustrezni protokoli k temu mednarodnopravno zavezujejo. Vrstni red, po katerem se obravnavajo posamezni protokoli, sledi vrstnemu redu popisa strokovnih področij v drugem odstavku 2. člena AK.

A. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju urejanja prostora in trajnostnega razvoja (Protokol z dne 20. 12. 1994)

4. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – mednarodno sodelovanje

1. Ali spodbujate okrepljeno mednarodno sodelovanje med posameznimi pristojnimi institucijami pri pripravi načrtov in/ali programov za urejanje prostora in trajnostni razvoj (v smislu 8. člena Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj) za državno in regionalno raven?			
Da	X	Ne	

2. Ali vaša država spodbuja okrepljeno mednarodno sodelovanje med posameznimi pristojnimi institucijami pri opredeljevanju sektorskega planiranja, ki pomembno vpliva na prostor?			
Da	X	Ne	

3. Ali si v okviru sodelovanja v mejnih območjih prizadevate za usklajevanje prostorskega planiranja, gospodarskega razvoja in okoljskih zahtev?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako? Navedite primere.			

Izkoriščanje sinergij

Povezovanje naravnih prostorov

4. Naredite križec pri obliki (oblikah), ki najbolj opisuje (opisujejo) sodelovanje.

Bilateralni sporazumi

X

Multilateralni sporazumi

X

Finančna pomoč

X

Dodatno izobraževanje/usposabljanje

Skupni projekti

X

Druge oblike

Če ste naredili križec pri „druge oblike“, navedite podrobnosti sodelovanja.

Pojasnite, katera oblika (oblike) sodelovanja najbolj deluje (delujejo) in zakaj.

Priprava oziroma finančna pomoč za konkretne projekte v horizontalnem in vertikalnem sodelovanju. Cilje trajnostnega razvoja, ki jih je organizacija Združenih narodov sprejela v Agendi za trajnostni razvoj do leta 2030, vsebuje tudi program vlade za obdobje 2017–2021.

6. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – Usklajevanje politike na različnih področjih

5. Ali obstajajo potrebni instrumenti za usklajevanje sektorskih politik, da bi pospešili trajnostno rabo v alpskem prostoru?

Da

X (deloma)

Ne

6. Ali so obstoječi instrumenti primerni za preprečevanje nevarnosti zaradi enostranske rabe prostora?

Da

Ne

X

Če je odgovor da, navedite primere.

8. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – Priprava načrtov in/ali programov za urejanje prostora in trajnostni razvoj

7. Odgovorite na naslednja vprašanja tako, da naredite križec pri „da“ ali „ne“.

Da

Ne

Ali opredeljujete usmeritve trajnostnega razvoja in urejanja prostora za med seboj povezana območja z načrti in/ali programi za urejanje prostora in trajnostni razvoj?	X	
Ali pripravljajo načrte in/ali programe za urejanje prostora in/ali trajnostni razvoj za ves alpski prostor za to pristojne teritorialne skupnosti?	X	
Ali sodelujejo pri pripravi načrtov in/ali programov, po potrebi tudi čezmejno, sosednje teritorialne skupnosti?	X	
Ali se načrti in/ali programi za urejanje prostora in trajnostni razvoj usklajujejo med različnimi teritorialnimi ravni?	X	
Ali izdelujete pred pripravo in uresničevanjem načrtov in/ali programov posnetke stanja in študije, da bi opredelili posebne značilnosti določenih območij?	X	
Ali upoštevate pri pripravi in izvedbi načrtov in/ali programov posebnosti območja, ugotovljene v predhodnih posnetkih stanja in študijah?	X	
Ali redno preverjate načrte in/ali programe?		X

8. Če redno preverjate načrte in programe, v kakšnih časovnih presledkih jih preverjate oziroma kaj je razlog za preverjanje?

9. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – Vsebina načrtov in/ali programov za urejanje prostora in trajnostni razvoj

9. Ali obsegajo načrti in/ali programi za urejanje prostora in trajnostni razvoj na najustreznejši teritorialni ravni in v skladu s posameznimi prostorskimi danostmi v zvezi s posameznimi (podčrtanimi) naslovi zlasti naslednje?	Ja	Ne
<u>V zvezi z regionalnim gospodarskim razvojem:</u>		
Ukrepi, ki tam živečemu prebivalstvu omogočajo zadovoljive možnosti za zaslužek in zagotavljajo oskrbo z blagom in storitvami, potrebnimi za družbeni, kulturni in gospodarski razvoj ter enake možnosti	X	
Ukrepi, ki pospešujejo gospodarsko raznovrstnost zaradi odpravljanja strukturnih slabosti in nevarnosti enostranske rabe prostora	X	
Ukrepi, ki krepijo sodelovanje med turizmom, kmetijstvom in gozdarstvom ter obrtjo, še posebej s povezovanjem dejavnosti, ki ustvarjajo nova delovna mesta	X	
<u>V zvezi s podeželskim prostorom:</u>		

Ohranitev površin, primernih za kmetijstvo, pašništvo in gozdarstvo	X	
Oprelitev ukrepov za ohranjanje in nadaljnji razvoj kmetijstva in gozdarstva na hribovitem območju	X	
Ohranitev in ponovna vzpostavitev območij z visoko ekološko in kulturno vrednostjo	X	
Oprelitev potrebnih površin in naprav za prostočasne dejavnosti, ki so združljive z drugimi rabami tal	X	
Oprelitev območij, na katerih se je potrebno zaradi naravnih nevarnosti v največji možni meri izogibati gradnji objektov in naprav	X	
<u>V zvezi s poselitvenim prostorom:</u>		
Ustrezna in gospodarna omejitev poselitvenih območij, vključno z ukrepi, ki zagotavljajo njihovo dejansko pozidavo	X	
Zagotovitev potrebnih lokacij za gospodarske in kulturne dejavnosti, oskrbo ter prostočasne dejavnosti	X	
Oprelitev območij, na katerih se je potrebno zaradi naravnih nevarnosti v največji možni meri izogibati gradnji objektov in naprav	X	
Ohranjanje in urejanje zelenih površin v naseljih in rekreacijskih površin na obrobju naselij	X	
Omejevanje gradnje počitniških stanovanj		X
Usmerjanje in zgostitev naselij ob prometnicah in/ali ob že obstoječih pozidavah	X	
Ohranjanje značilnih nasebinskih zasnov	X	
Ohranjanje in ponovna vzpostavitev značilne stavbne dediščine		X
<u>V zvezi z varstvom narave in krajine:</u>		
Določitev območij varstva narave in krajine ter sektorjev varstva voda in drugih naravnih življenjskih osnov	X	
Določitev območij miru in drugih območij, na katerih so objekti in naprave ter druge moteče dejavnosti omejene ali prepovedane	X	
<u>V zvezi s prometom:</u>		
Ukrepi za izboljšanje regionalnih in medregionalnih povezav	X	
Ukrepi za spodbujanje uporabe prometnih sredstev, ki so sprejemljiva za okolje	X	
Ukrepi za krepitev usklajevanja in sodelovanja med različnimi prometnimi sredstvi	X	

Ukrepi za umiritev prometa in po potrebi za omejitev prometa z motornimi vozili	X	
Ukrepi za izboljšanje ponudbe javnih prometnih sredstev za tam živeče prebivalstvo in goste	X	

Prostor za morebitne dodatne opombe k 9. vprašanju:

10. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – Sprejemljivost projektov

10. Ali ste zagotovili potrebne pogoje za presojo neposrednih in posrednih vplivov projektov, ki lahko bistveno in trajno vplivajo na naravo, krajino, stavbno dediščino in prostor?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako?

Zakon o presoji vplivov na okolje (PVO), Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 19/2014

Zakon o varstvu narave in pokrajine z dne 23. maja 1996

Zakon o varstvu voda

11. Ali pri tej presoji upoštevate življenjske razmere tam živečega prebivalstva (še posebej njegove želje na področju gospodarskega, družbenega in kulturnega razvoja)?

Da	-	Ne	-

Če je odgovor da, kako?

Zaradi velikosti države in njene homogene strukture to ni pomembno.

12. Ali upoštevate rezultat te presoje neposrednih in posrednih vplivov projektov pri odločanju o izdaji dovoljenj za projekte ali o njihovem izvajanju?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako?

Rezultate upoštevajo organi, pristojni za izdajo dovoljenj.

13. Ali pravočasno obveščate pristojne organe sosednje pogodbenice, kadar določen projekt vpliva na ureditev prostora in trajnostni razvoj ter na okoljske razmere te pogodbenice? (Za pravočasno obveščanje v tem smislu gre le v primeru, če se informacija posreduje tako zgodaj, da lahko prizadeta pogodbenica presodi projekt in zavzame stališče ter se to stališče upošteva pri sprejemanju odločitve.)

Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite enega ali več primerov, v katerih je prišlo do pravočasnega obveščanja. Navedite tudi, če ste in kako ste nato upoštevali morebitno stališče.			
Čezmejni javni promet			

14. Ali sosednje pogodbenice pravočasno obveščajo vašo državo, če njihov projekt vpliva oziroma bi lahko vplival na ureditev prostora in trajnostni razvoj ter okoljske razmere v vaši državi? (Za pravočasno obveščanje v tem smislu gre le v primeru, če se informacija posreduje tako zgodaj, da lahko prizadeta pogodbenica presodi projekt in zavzame stališče ter se to stališče upošteva pri sprejemanju odločitve.)					
Da	X	Ne vedno		Ne	
Če je odgovor da, navedite primer. Če ste naredili križec pri „ne“ ali „ne vedno“, navedite primer ali primere, ko vaša država ni bila obveščena, z navedbo posamezne pogodbenice, in približen datum, ko je bil izveden projekt, za katerega niste dobili nobenega obvestila.					
Zasnove in instrumenti načrtovanja sosednjih držav					

11. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – Raba virov, storitve splošnega pomena, naravne ovire za proizvodnjo in omejitve rabe virov

15. Ali ste preučili, če je glede na notranje pravne predpise možno zaračunati uporabnikom alpskih virov tržno ceno, ki vključuje stroške razpoložljivosti omenjenih virov glede na njihovo gospodarsko vrednost?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			

16. Ali ste preučili, če je glede na notranje pravne predpise možno povrniti stroške za storitve splošnega pomena?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Uveljavitev ustreznih uredb, pravilnikov in pravnih podlag			

17. Ali ste preučili, če je glede na notranje pravne predpise možno zagotoviti primerno nadomestilo gospodarskim dejavnostim, ki so prizadete zaradi naravnih ovir za proizvodnjo,			

zlasti v kmetijstvu in gozdarstvu?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Uveljavitev ustreznih uredb, pravilnikov in pravnih podlag			

18. Ali ste preučili, če je glede na notranje pravne predpise možno zagotoviti primerno odškodnino na temelju pravnih predpisov ali pogodb, kadar je za okolje sprejemljiva gospodarska raba potenciala naravnega prostora dodatno bistveno omejena?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Uveljavitev ustreznih uredb, pravilnikov in pravnih podlag			

12. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – Ukrepi gospodarske in finančne politike

19. Ali ste preučili, če lahko v tem protokolu opredeljen trajnostni razvoj alpskega prostora podprete s kompenzacijskimi ukrepi med teritorialnimi skupnostmi na ustrezni ravni?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Finančna izravnava med občinami			

20. Ali ste preučili, če lahko spodbujate v tem protokolu opredeljen trajnostni razvoj alpskega prostora s preusmeritvijo politik na tradicionalnih področjih in smiselno uporabo obstoječih subvencijskih sredstev?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Začel se je lahko proces zagotovitve usklajene razvojne zasnove.			

21. Ali ste preučili, če lahko spodbujate v tem protokolu opredeljen trajnostni razvoj alpskega prostora s podpiranjem čezmejnih projektov?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Okrepitev rabe sinergij			

22. Ali ste preučili/ali preučujete posledice obstoječih in prihodnjih ukrepov gospodarske in finančne politike na okolje in prostor?

Da	☐	Ne	☒

Če je odgovor da, ali dajete prednost tistim ukrepom, ki so združljivi z varstvom okolja in s cilji trajnostnega razvoja?

Da	☐	Ne	☐

Če je odgovor da, navedite primere.

13. člen Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj – Dopolnilni ukrepi

23. Ali ste sprejeli strožje ukrepe, kot so ukrepi, predvideni v protokolu?

Da	☐	Ne	☒

Če je odgovor da, katere?

Težave pri izvajanju Protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj

24. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju protokola?

Da	☐	Ne	☒

Če je odgovor da, katere?

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov

25. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov.

Posledica izvajanja usklajenih ukrepov je stalna rast kakovosti razvoja v smislu trajnostnosti.

Prostor za morebitne dodatne opombe:

B. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju varstva tal (Protokol z dne 16. 10. 1998)

2. člen Protokola Varstvo tal – Temeljne obveznosti

1. Ali dajejo pravni in upravni ukrepi vidikom varovanja prednost pred vidiki rabe, če obstaja nevarnost težje in trajne prizadetosti funkcijske sposobnosti tal?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako to zagotavljate? Navedite tudi ustrezne predpise.			
Zakon o varstvu narave in pokrajine z dne 23. maja 1996, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 117/1996 Zunaj gradbenih zemljišč so gradbeni posegi – če sploh – dovoljeni le izjemoma in ob izpolnjevanju dodatnih pogojev. Zakon o ohranjanju in varovanju kmetijskih zemljišč, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 041/1992			

2. Ali ste preučili, če je možno z davčnimi in/ali finančnimi ukrepi podpreti ukrepe za varstvo tal, opredeljene kot cilj pri udejanjanju tega protokola?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Sprejeti so bili ustrezni ukrepi kmetijske politike glede finančnega spodbujanja tako za tla neškodljivega gospodarjenja v poljedelstvu kakor skrbnega obdelovanja strmih pobočij, med drugim z namenom preprečevanja naravnih tveganj oz. erozije (Uredba o spodbujanju ekoloških načinov pridelave v kmetijstvu z dne 23. marca 2010, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 68/2010).			

3. Ali posebej spodbujate ukrepe, ki so v skladu z varčno in okolju prijazno rabo ta?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Okoljske zahteve na področju kmetijske rabe tal (Zakon o neposrednih plačilih, Zakon o nadomestilih) Podpora strnjeni pozidavi v skladu z Zakonom o spodbujanju stanovanjske gradnje z dne 30. junija, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 46/1977, v veljavni različici			

5. člen Protokola Varstvo tal – Mednarodno sodelovanje

4. Na katerih izmed naslednjih področij spodbujate okrepljeno mednarodno sodelovanje med ustreznimi pristojnimi institucijami?	
Sestavljanje katastrov tal	
Opazovanje tal	X
Opredelitev in nadzorovanje območij varstva tal in obremenjenih tal	
Opredelitev in nadzorovanje območij ogroženosti	X
Zagotovitev in usklajevanje podatkovnih baz	
Usklajevanje raziskav o varstvu tal v alpskem prostoru	
Medsebojno poročanje	

5. Naredite križec pri obliki (oblikah), ki najbolje opisuje (opisujejo) sodelovanje.	
Bilateralni sporazumi	
Multilateralni sporazumi	
Finančna pomoč	
Dodatno izobraževanje/usposabljanje	X
Skupni proje	X
Druge oblike	

Če ste naredili križec pri „druge oblike“, navedite podrobnosti sodelovanja.
Pojasnite, katera oblika (katere oblike) sodelovanja najbolje deluje (delujejo) in zakaj.
Redna izmenjava informacij z izvršilnimi organi drugih držav v okviru stalnih delovnih skupin

6. člen Protokola Varstvo tal – Določitev zavarovanih območij

6. Ali upoštevate pri določitvi zavarovanih območij tudi tla, ki jih je vredno varovati?			
Da	X	Ne	
Ali pri tem ohranjate tudi pedološke in skalnate tvorbe z izredno značilnimi posebnostmi ali posebnim pomenom za dokumentiranje zgodovine zemlje?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite primere.			

Na podlagi Zakona o varstvu narave in pokrajine z dne 23. maja 1996, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 117/1996, so te tvorbe vključene v inventar prednostnih območij narave.

7. člen Protokola Varstvo tal – Varčno in neškodljivo ravnanje s tlemi

7. Ali pri izdelavi in uresničevanju načrtov in/ali programov za urejanje prostora upoštevate potrebe varstva tal, zlasti varčno ravnanje s tlemi?

Da	☒	Ne	

8. Ali usmerjate razvoj naselij predvsem v notranjost naselij, da bi omejili širitev naselij navzven?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, navedite ustrezne predpise/postopke.

Predpisi o conah v okviru Gradbenega zakonika in uredbe o gradnji ter podzakonskih aktov s tega področja

9. Ali upoštevate varstvo tal in omejeno ponudbo površin v alpskem prostoru pri presoji vplivov na prostor in okolje pri velikih projektih v industriji, gradbeništvu in infrastrukturi (zlasti pri projektih na področju prometa, energije in turizma)?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, navedite ustrezne predpise/postopke.

Zakon o presoji vplivov (PVO), št. 19/2014

10. Ali se opuščena ali razvrednotena tla, zlasti odlagališča odpadkov, rudniška jalovišča, infrastrukturni objekti in smučarske proge renaturirajo ali rekultivirajo, če to dopuščajo naravne danosti?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, navedite ustrezne predpise/postopke.

Ob izdaji dovoljenja se predpiše izvedba renaturacije na podlagi ustreznih določb Gradbenega zakonika, Zakona o varstvu okolja, Zakona o gozdovih in Zakona o varstvu narave in pokrajine.

8. člen Protokola Varstvo tal – Varčna uporaba in tlom neškodljiv izkop rudnega bogastva

11. Ali skrbite za varčno ravnanje z rudnim bogastvom?

Da	X	Ne	

12. Ali se za varovanje rudnega bogastva prednostno uporabljajo primerni nadomestki?

Da	X	Ne	

13. Ali si prizadevate, da bi izčrpali možnosti predelave odpadnih snovi za ponovno uporabo in spodbujate razvoj v tej smeri?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite materiale, ki jih predelujete/recikirate, da bi obvarovali rudno bogastvo.

Kamenje iz izkopnega materiala

Gradbene ruševine, zlasti betonske in mešane ruševine ter ponovno pridobljen asfalt

14. Ali skrbite pri izkopu, predelavi in uporabi surovin za čim manjšo obremenitev drugih funkcij tal?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako?

Ustrezni dodatni pogoji za ponovno uporabo vrhnje plasti tal za rekultiviranje, po možnosti pri zaključenih fazah rušenja

15. Ali se odpovedujete izkopu rudnega bogastva na območjih, ki so posebno pomembna za varstvo funkcij tal, in na območjih, ki so opredeljena kot nahajališča pitne vode?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako? Navedite ustrezne predpise

Prepoved gradnje, omejitev gradnje in omejitev rabe tal v skladu z določbami Zakona o varstvu voda

9. člen Protokola Varstvo tal – Ohranjanje tal na mokriščih in barjih

16. Ali zagotavljate ohranitev visokih in nizkih barjih?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako?

V skladu z zaščitnimi ukrepi iz Zakona o varstvu narave

17. Ali se reže šota?			
Da		Ne	X

18. Ali obstajajo konkretni načrti, da v celoti nadomestite uporabo šote?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kako?			

19. Ali omejujete izsuševalne ukrepe na mokriščih in barjih, razen v utemeljenih izjemnih primerih, na vzdrževanje obstoječih omrežij?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, v katerih izjemnih primerih so izsuševalni ukrepi na mokriščih in barjih še dopustni?			
Kvečjemu majhna območja v okviru sanacij obstoječih projektov			

20. Ali izvajate ukrepe za vzpostavitev prvotnega stanja?			
Da		Ne	X

21. Ali uporabljate barjanska tla?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Prilagojena ekstenzivna kmetijska raba			

10. in 11. člen Protokola Varstvo tal – Določitev in obravnavanje ogroženih območij in območij, ogroženih zaradi erozije

22. Ali kartirate alpska območja, ki jih ogrožajo geološke, hidrogeološke in hidrološke nevarnosti, zlasti premiki mas (premikanje pobočij, hudourniški nanosi, zemeljski usadi), plazovi in poplave, in jih vključujete v katastre?			
Da	X	Ne	
Ali pri tem po potrebi določate območja ogroženosti?			
Da	X	Ne	

Ali pri tem določate oziroma upoštevate tudi potresne nevarnosti?			
Da	X	Ne	

23. Ali kartirate alpska območja, prizadeta zaradi večje erozije, po primerljivih kriterijih za določitev obsega erozije tal in jih vključujete v katastre tal?			
Da	X	Ne	
Kateri organi/institucije hranijo te karte			
Organi državne uprave v Lihtenštajnu: Urad za gradnjo in infrastrukturo, Urad za okolje			

24. Ali na ogroženih območjih uporabljate čim bolj sonaravne inženirske tehnike?			
Da	X	Ne	

25. Ali na ogroženih območjih uporabljate lokalne in tradicionalne, krajinskim danostim prilagojene gradbene materiale?			
Da	X	Ne	

26. Ali izvajate na ogroženih območjih primerne gozdnogojitvene ukrepe?			
Da	X	Ne	

27. Ali sanirate površine, prizadete zaradi erozije in plazenja, če je to potrebno za zaščito ljudi in dobrin?			
Da	X	Ne	

28. Ali pri ukrepih za zajezitev erozije zaradi voda in za zmanjševanje površinskega odtekanja prednostno uporabljate sonaravne vodnogospodarske, inženirskogradbene in gozdarske tehnike?			
Da	X	Ne	

12. člen Protokola Varstvo tal – Kmetijstvo, pašništvo in gozdarstvo

29. Ali obstajajo pravne osnove, ki predpisujejo dobro, krajevnim razmeram prilagojeno poljedelsko, pašniško in gozdarsko prakso za varstvo pred erozijo in škodljivimi zbijanji tal??			
Da	X	Ne	

30. Ali ste skupaj z drugimi pogodbenicami pripravili in izvajali standarde za dobro strokovno prakso glede uporabe gnojil in sredstev za zaščito rastlin ter za uporabo kmetijstva, pašništva in gozdarstva?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

31. Ali spodbujate uporabo lahkih kmetijskih strojev za preprečevanje zbijanja tal?

Da		Ne	X

32. Katere izmed naslednjih sredstev/snovi uporabljate na alpskih pašnikih? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)

Mineralna gnojila	

Sintetična sredstva za zaščito rastlin	

Gošča iz čistilnih na	

Če uporabljate vse, ali nekatere izmed navedenih sredstev, ali se je njihova uporaba v obdobju poročanja znižala?

Da		Ne	

13. člen Protokola Varstvo tal – Gozdnogojitveni in drugi ukrepi

33. Ali ohranjate gorske gozdove, ki v veliki meri varujejo lastno rastišče ali predvsem naselja, prometne infrastrukture, kmetijske obdelovalne površine in podobno, tam, kjer so?

Da	X	Ne	

34. Ali priznavate varovalnemu učinku gorskih gozdov prednostni položaj in ali je ravnanje s temi gozdovi usmerjeno k varovalnemu cilju?

Da	X	Ne	

35. Ali gozd tako izkoriščate in negujete, da se preprečujeta erozija in škodljivo zbijanje tal?

Da	X	Ne	

36. Ali zaradi varovalnega učinka spodbujate kraju primerno gojenje gozdov in njihovo

naravno pomlajevanje?			
Da	X	Ne	

14. člen Protokola Varstvo tal – Učinki turistične infrastrukture

37. Ali ste izdajali dovoljenja za gradnjo in izravnavanje smučarskih prog v gozdovih z varovalno funkcijo?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, ali je bil v dovoljenjih opredeljen pogoj, da je potrebno izvesti kompenzacijske ukrepe?			
Da		Ne	
Če je odgovor da, ali je bil v dovoljenjih opredeljen pogoj, da je potrebno izvesti kompenzacijske ukrepe.			

38. Ali ste izdajali dovoljenja za gradnjo in izravnavanje smučarskih prog v labilnih območjih?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kakšna?			

39. Ali ste po začetku veljave Protokola Varstvo tal dopuščali uporabo kemičnih in bioloških dodatkov za pripravo smučišč?			
Da		Ne	X
Ali so za dopuščene kemične in biološke dodatke dokazali njihovo sprejemljivost za okolje?			
Da		Ne	
Če je odgovor da, navedite institucijo (institucije), ki je dokazala (so dokazale) sprejemljivost za okolje.			

40. Ali ste ugotovili pomembne poškodbe tal in vegetacije na območju smučišč?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, ali ste sprejeli ukrepe za ponovno vzpostavitev prejšnjega stanja?			

Da		Ne	
Če je odgovor da, navedite poškodbe in sprejete ukrepe.			

15. in 16. člen Protokola Varstvo tal – Omejevanje vnašanja škodljivih snovi in zniževanje uporabe sredstev za posipavanje

41. Kaj ste storili, da bi v čim večji meri in preventivno zmanjšali vnašanje škodljivih snovi v tla po zraku, z vodo, odpadki in snovmi, ki obremenjujejo okolje?			
Nprekinjeno izvajanje zakonskih določb, ki urejajo področje zmanjševanja emisij			

42. Ali ste pri ravnanju z nevarnimi snovmi sprejeli tehnične predpise, predvideli kontrole ter izvedli raziskovalne programe in ukrepe informiranja, da bi preprečili kontaminacijo tal?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
V skladu s pravnimi določbami, ki urejajo področje odpadkov, vključno z določbami o ravnanju in prometu s posebnimi odpadki			

43. Ali po pričetku veljave protokola še uporabljate sol kot sredstvo za posipavanje?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, ali je predvideno, da se jo bo zamenjalo s sredstvi proti drsenju, ki manj onesnažujejo?			
Da	X	Ne	
Navedite podrobnosti.			
Uporaba slanice namesto soli za posipavanje			

17. člen Protokola Varstvo tal – Onesnažena tla, stara ekološka bremena, koncepti za ravnanje z odpadki

44. So znana kakšna stara ekološka bremena ali površine, za katere sumite, da so ekološko obremenjene?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, ali ste jih evidentirali in katalogizirali?			
Da	X	Ne	

Če je odgovor da, v katerih uradih/institucijah se nahajajo katastri starih ekoloških bremen?

Pristojen je Urad za okolje. Lokacije odlaganja, obratovanja in nesreč so evidentirane. V pripravi je ureditev povezave do katastra.

45. Če so znana stara ekološka bremena ali površine, za katere sumite, da so ekološko obremenjene, ali ocenjujete njihov potencial ogrožanja z metodami, ki so primerljive z metodami drugih pogodbenic?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite metode in opišite njihovo primerljivost.

Postopanje v tem primeru je v skladu s švicarskimi zakonskimi predpisi (uredba o starih bremenih).

46. Ali ste za preprečevanje onesnaževanja tal ter za okoljsko sprejemljivo predhodno obdelavo, obdelavo in odlaganje odpadkov ter ostankov izdelali in izvajali koncepte za ravnanje z odpadki?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite koncepte.

Smernice za ravnanje z odpadki 1990:

zasnova odlagališč 2005

načrtovanje ravnanja z odpadki do leta 2070: delna poročila I do III, delno poročilo je predmet javne razprave

47. Ali ste uredili površine za trajno opazovanje za omrežje za opazovanje tal v celotnih Alpah?

Da		Ne	X

48. Ali usklajujete opazovanje tal na nacionalni ravni z institucijami opazovanja okolja na področjih zraka, vode, rastlinstva in živalstva?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, kako?

18. člen Protokola Varstvo tal – Dopolnilni ukrepi

49. Ali ste sprejeli strožje ukrepe kot so ukrepi, predvideni v protokolu?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere?			

Težave pri izvajanju Protokola Varstvo tal

50. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere?			

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov

51. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov.
Izredno učinkovito

Prostor za morebitne dodatne opombe:

C. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju varstva narave in urejanja krajine (Protokol z dne 20. 12. 1994)

3. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Mednarodno sodelovanje

1. Na katerih izmed naslednjih področij spodbujate okrepljeno mednarodno sodelovanje med pristojnimi institucijami? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)	
Kartiranje	X
Opredeljevanje, urejanje in nadzorovanje zavarovanih območij in vseh preostalih prvin naravne in kulturne pokrajine, ki jih je vredno varovati	X
Vzpostavljanje mrež biotopov	X
Izdelava zasnov, programov/načrtov za urejanje pokrajine	
Preprečevanje poškodb narave in pokrajine ter nadomestila zanje	
Sistematično opazovanje narave in krajine	
Raziskovanje	
Drugi ukrepi za varstvo prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, njihove raznovrstnosti in življenjskih prostorov, vključno z določanjem primerljivih kriterijev.	X

2. Naredite križec pri obliki (oblikah), ki najbolj opisuje (opisujejo) sodelovanje.	
Bilateralni sporazumi	X
Multilateralni sporazumi	X
Finančna pomoč	
Dodatno izobraževanje/usposabljanje	
Skupni proje	X
Druge oblike	X
Če ste naredili križec pri „druge oblike“, navedite podrobnosti sodelovanja	
Tesno sodelovanje s sosednjimi državami oz. deželami, izmenjava informacij in znanja na čezmejnih območjih, ki mejijo na Švico in Vorarlberg, npr. v zvezi z vrstami divjih živali; projekti v okviru programa Interreg	

Pojasnite, katera oblika (oblike) sodelovanja najboljše deluje (delujejo) in zakaj.	
Dvostranski razgovori, skupne zasnove	

3. Ali ste vzpostavili čezmejna zavarovana območja??			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katera?			
Največje naravovarstveno območje v Lihtenštajnu (96 hektarjev) se nadaljuje čez mejo na avstrijsko državno ozemlje (24 hektarjev).			

4. Ali prihaja v skladu s cilji tega protokola do usklajevanja okvirnih pogojev za omejevanje rabe virov z drugimi pogodbenicami?					
Da		Ne		Ni pomembno	X
Navedite podrobnosti.					

6. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Inventarizacija

Opomba: Na naslednja vprašanja odgovarjate le v primeru, da protokol v vaši državi velja že več kot tri leta.

5. Ali ste prikazali stanje varstva narave in urejanja pokrajine k v nadaljevanju naštetim vsebinam (v skladu s prilogo I, vključno s tam naštetimi podtočkami)? Navedite inventarizacijo ter datum njene prve izdelave oziroma zadnjega ažuriranja.		
Vsebine v skladu s prilogo	Inventarizacija	Datum izdelave oziroma zadnjega ažuriranja
„1. Stanje prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih biotopov“	raziskovanje na področju naravoslovja inventar prednostnih območij narave	v izvajanju
„2. Zavarovana območja (površine, deleži zavarovanih površin v celotnem prostoru, namen varstva, vsebina varstva, rabe, porazdelitev rabe, lastninska razmerja)“	inventar prednostnih območij narave	v izvajanju
„3. Organizacija varstva narave in urejanja krajine (struktura, pristojnosti ali dejavnosti, osebje in finančna sredstva)“	1.1.2013 združitev uradov	1.1. 2013 v izvajanju

„4. Pravne podlage (na pristojnih ravneh)“		v izvajanju
„5. Dejavnosti varstva narave (splošni pregled)“		v izvajanju
„6. Obveščanje javnosti (uradno, prostovoljno)“		v izvajanju
„7. Sklepi, priporočeni ukrepi“		

7. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Krajinsko planiranje

Opomba: Na naslednja vprašanja k 7. členu odgovarjate le v primeru, da protokol v vaši državi velja že več kot pet let.

6. Ali obstajajo zasnove, programi in/ali načrti, v katerih so opredeljene zahteve in ukrepi za uresničitev ciljev varstva narave in urejanja pokrajine v alpskem prostoru?			
Da	X	Ne	
Navedite podrobnosti.			
Inventar prednostnih območij narave			

7. Če obstajajo zasnove, programi in/ali načrti ali pa so v pripravi, ali vsebujejo prikaze naslednjih elementov?	
a) obstoječe stanje narave in pokrajine ter njuno ovrednotenje	X
b) prikaz zelenega stanja narave in pokrajine ter za to potrebnih ukrepov, predvsem:	
- splošnih ukrepov za varovanje, urejanje in razvoj	X
- ukrepov za varstvo, urejanje in razvoj določenih delov narave in pokrajine	X
- ukrepov za varstvo in urejanje prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst	

8. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Načrtovanje

8. Ali usklajujete pokrajinsko in prostorsko načrtovanje?	
Da, v znatnem obsegu	X
Da, v majhnem obsegu	
Ne	

Če usklajujete pokrajinsko in prostorsko načrtovanje, navedite podrobnosti.

Medsebojno usklajevanje pri coniranju območij

Usklajevanje znotraj *Razvojne zasnove za naravo in kmetijstvo*

9. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Posegi v naravo in pokrajino

9. Ali ste ustvarili pogoje za presojo neposrednih in posrednih vplivov, ki jih imajo na naravno ravnovesje in pokrajinsko podobo zasebni in javni ukrepi ter projekti, ki bi lahko bistveno ali trajno vplivali na naravo in pokrajino?

Da

X

Ne

Če je odgovor da, za katere projekte je presoja obvezna.

Vsak poseg, ki trajno negativno vpliva na naravno ravnovesje (ekologija) ali značilno podobo pokrajine. Posegi so ukrepi, ki spremenijo dosednji način rabe zemljišč.

Pojem »poseg« je opredeljen v skladu z Zakonom o varstvu narave, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 117/1996, 12. člen

Odvzem ali pridobivanje rudnih bogastev ali njihovih sestavnih delov

Odkopavanja, nasipavanja materiala, naplavljanja ali splakovanja, nasutja

Gradnja ali znatna sprememba stavb in objektov, cest in poti ter reklamnih panojev

Ureditev začasnih odlagališč in ureditev ali znatna sprememba skladiščnih, odlagalnih in razstavnih površin ter šotorov

Skladiščenje ali odlaganje odpadkov, starega materiala in strojev

Ureditev ali sprememba nadzemnih električnih vodov

Izsuševanje barij, trstič in močvirij za pridobitev obdelovalne zemlje

Strožje se ocenjujejo posegi v naravo in pokrajino na območjih iz inventarnega popisa (inventar pokrajin, objektov in biotopov, ki jih je vredno varovati), ki presegajo dosedanje rabe ter lahko povzročijo njihovo uničenje, poškodbe, trajne motnje in spremembe značilnega stanja.

Izvedba PVO (presoja vplivov na okolje) pri posegih na širšem območju

10. Ali rezultat presoje zasebnih in javnih ukrepov in projektov, ki bi lahko bistveno ali trajno vplivali na naravo in krajino, vpliva na izdajanje dovoljenj za projekte/njihovo izvedbo?

Da

X

Ne

11. Ali ste zagotovili, da ne pride do škodljivih vplivov, ki se jim da izogniti?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako? Navedite tudi ustrezne predpise.			
Zakon o varstvu narave, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 117/1996, 12. člen isl. Za vse posege je treba pridobiti obvezno dovoljenje, za posege, ki se jim ne da izogniti, so predpisani kompenzacijski ukrepi ali spremni načrti za urejanje pokrajine.			

12. Ali notranji pravni predpisi predvidevajo za neizogibne škodljive posege obvezne kompenzacijske ukrepe?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kateri? Navedite tudi ustrezne predpise.			
Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 117/1996, 12., 13., 14. in 15. člen Kompenzacijski ukrepi, spremni načrti za urejanje pokrajine			

13. Ali dovoljujete škodljive posege, pri katerih posledic ni mogoče kompenzirati?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, pod kakšnimi pogoji? Navedite tudi ustrezne predpise.			

10. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Temeljno varstvo

14. Ali sprejemate ukrepe za zmanjšanje obremenitev in škodljivih vplivov na naravo in krajino?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite podrobnosti.			
Ekstenziviranje rabe kmetijskih zemljišč, umirjanje prometa, omejitev turistične rabe			

15. Kako upoštevate pri ukrepih za zmanjšanje obremenitev in škodljivih vplivov na naravo in krajino tudi interese tam živečega prebivalstva?			
Lastnike zemljišč vključujemo neformalno, lokalne organe (občine) in interesna združenja vključujemo v proces načrtovanja.			

16. Ali sprejemate ukrepe za ohranjanje in ponovno vzpostavitev posebnih naravnih in sonaravnih strukturnih prvin krajine, biotopov, ekosistemov in tradicionalne kulturne			

krajine?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Finančne podpore za obdelovanje kmetijskih zemljišč na obrobni legah, ohranitev posameznih dreves v pokrajini, ponovno namakanje suhih vodotokov, varstvo posebno značilnih oblik pokrajine			

17. Ali obstajajo dogovori z lastniki zemljišč ali uporabniki kmetijskih ali gozdarskih površin za zagotavljanje varovanja, ohranjanja in urejanja sonaravnih biotopov in biotopov, ki jih je vredno varovati?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite podrobnosti.			
Obdelovanje suhih travnikov/suhih lokacij, mokrišč, gozdarska zakonodaja			

18. Katere gospodarske spodbude in nadomestila, ki so v skladu s tržnimi pravili, uporabljate za zagotavljanje ustrezne kmetijske in gozdarske rabe?			
Spodbujanje ekološke in integralne proizvodnje, državni negovalni posegi v zasebnih gozdovih			

19. Ali zagotavljate za uresničitev ciljev protokola ukrepe za pospeševanje in pomoč kmetijstvu in gozdarstvu (ter drugim uporabnikom prostora)?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite podrobnosti.			
Gl. odgovor k 18. Vprašanju.			

11. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Zavarovana območja

20. Katerega izmed naslednjih ukrepov ste sprejeli v obdobju poročanja? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)	
Ohranili in negovali ste obstoječa zavarovana območja v skladu z namenom njihovega varovanja	X
Opredelili ste nova zavarovana območja	X
Razširili ste obstoječa zavarovana območja	
Če se je položaj spremenil, navedite podrobnosti (naziv zavarovanega območja, kategorijo zavarovanih območij v skladu z nacionalnimi pravnimi predpisi oziroma kategorizacijo IUCN-	

a, Direktivo o ohranjanju naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst ali Direktivo o ohranjanju prosto živečih ptic, geografsko lego, velikost, razdelitev v območja, datum določitve/širitve).

Opredelitev zavarovanega krajinskega območja Periol, Bofel, Neufeld, Undera Forst na območju občine Triesen.

Opredelitev naravnega rezervata Matilaberg na območju občina Triesen.

21. Kakšne ukrepe ste sprejeli za preprečevanje nastajanja škode ali uničevanj zavarovanih območij v alpskem prostoru (v lastni državi ali v neki drugi)?

Ohranitev, nadzor in nega v skladu z obstoječimi načrti varstva in nege v lastni državi

22. Ali ste pospeševali ustanavljanje ali upravljanje narodnih parkov?

Da, v znatnem obsegu

Da, v majhnem obsegu

X

Ne

Navedite podrobnosti.

Lihtenštajn je zelo majhna država (160 km²) in za ustanovitev narodnega parka nima dovolj zavarovanja vrednih velikih zemljišč, da bi bilo mogoče urediti narodni park. O ustanovitvi novega naravnega parka Rätikon trenutno potekajo pogovori s Švico in Avstrijo.

23. Ali ste ustanovili varovana območja in območja miru, v katerih imajo prosto živeče živalske in rastlinske vrste prednost pred drugimi interesi?

Da

X

Ne

Navedite podrobnosti.

Območje varstva rastlin v lihtenštajnskem hribovskem območju

Območja miru za prostoživečo divjad

Ureditev gozdnih rezervatov brez kakršne koli gozdarske rabe

24. Ali ste preučili, v kolikšni meri je potrebno tam živečemu prebivalstvu v skladu z notranjimi pravnimi predpisi plačati nadomestila za posebne storitve?

Da

X

Ne

Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat preučitve in ali ste nato sprejeli ustrezne ukrepe?

Ni posebnih storitev, za katere bi bilo potrebno plačati nadomestilo, oziroma so to že prejeli

(gospodarjenje s suhimi travniki)

12. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Ekološko omrežje

25. Ali ste izvajali ukrepe za povezanost določenih zavarovanih območij, biotopov in drugih zavarovanih ali zavarovanja vrednih objektov na državni ravni?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

Vzpostavitev ekoloških koridorjev v pokrajini (vode, drevnine), v razvojni zasnovi Narava in krajina so bili skupaj s kmetijstvom do leta 2007 preverjeni daljnosežni ukrepi.

Ekološko povezovanje znotraj kmetijskih zemljišč. Izhajajoč iz Zakona o kmetijstvu se trenutno pripravlja uredba, katere cilj je med drugim izboljšati ekološkega povezovanja zavarovanja vrednih habitatov. Uredba o spodbujanju urejanja pokrajine, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 53/2010.

26. Ali ste izvajali ukrepe za čezmejno povezanost določenih zavarovanih območij, biotopov in drugih zavarovanih ali zavarovanja vrednih objektov čezmejno?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

Povezava naravnega rezervata Ruggeller Riet s sosednjimi območji v zvezni deželi Vorarlberg (Avstrija) ter skupno načrtovanje renaturacije čezmejnih vodotokov

27. Ali usklajujete cilje in ukrepe za čezmejno zavarovana območja?

Da	☒	Ne	

Če je odgovor da, kako? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)

Z bilateralnimi razpravami/izmenjavo	
Z multilateralnimi razpravami/izmenjavo	
Z usklajevanjem ciljev in ukrepov za posamezne projekte	☒
Drugo	

Navedite podrobnosti.

13. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Varstvo tipov biotopov

28. Ali ste izvajali ukrepe za trajno ohranitev naravnih in sonaravnih tipov biotopov v zadostnem obsegu ter primerni funkcionalni prostorski por?			
Da	X	Ne	
Navedite podrobnosti.			
Z inventarizacijo, okoljsko presojo in negovanjem (načrti za nego)			

29. Ali spodbujate obnavljanje prizadetih življenjskih prostorov??			
Da	X	Ne	
Navedite podrobnosti.			
Povečanje ekološke vrednosti kmetijskih zemljišč, ekološko oblikovanje gozdnega roba, ponovno namakanje suhih vodotokov			

Opomba: Na naslednje vprašanje odgovarjate le v primeru, da protokol v vaši državi velja že več kot dve leti.

30. Ali ste za izdelavo seznamov za celoten alpski prostor navedli tiste tipe biotopov, za katere je potrebno sprejeti ukrepe za trajno ohranitev naravnih in sonaravnih tipov biotopov v zadostnem obsegu ter v primerni funkcionalni prostorski porazdelitvi?			
Da*	X	Ne	
Če je odgovor da, kdaj ste tipe biotopov navedli?			
Tipi biotopov: tekoče vode, stoječe vode (vodne površine), nizka barja (razpršena trstišča), kompleksi vlažnih biotopov, gozdne lokacije, suhi travniki, evtrofna travišča, ruderalne površine, alpski makroprostorski biotopi			
Tudi: inventar zavarovanja vrednih biotopov in objektov znotraj naselij			

* Seznam navedenih tipov biotopov je potrebno priložiti.

https://www.llv.li/files/au/pdf-llv-au-naturschutzgebiete_in_liechtenstein.pdf

https://www.llv.li/files/au/pdf-llv-au-naturschutzgebiete_in_liechtenstein.pdf

<https://www.llv.li/files/au/pilzschutzgebiete-in-liechtenstein.pdf>

https://www.llv.li/files/au/pdf-llv-au-pflanzenschutzgebiete_in_liechtenstein.pdf

https://www.llv.li/files/au/pdf-llv-au-magerstandorte_in_liechtenstein.pdf

<https://www.llv.li/inhalt/11223/amtstellen/naturschutz-im-wald>

<https://www.llv.li/files/au/pdf-llv-au-b15-naturvorrangflaechen.pdf>

<http://geodaten.llv.li/geoportal/naturlandschaft.html>

14. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Varstvo vrst

31. Ali ste sprejeli ukrepe, s katerimi ohranjate domorodne prosto živeče živalske in rastlinske vrste v njihovi raznovrstnosti z zadostno populacijo in dovolj velikimi življenjskimi prostori?			
Da	X	Ne	
Navedite podrobnosti.			
Poleg varstva vrst na podlagi varstva in nege različnih tipov biotopov so bile sprejete različne uredbe:			
Uredba o varstvu ježa, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 65/1992			
Uredba o varstvu gob, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 84/2002			
Uredba o posebej zavarovanih rastlinskih in živalskih vrstah, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 444/2017			
Uredba o nadomestilu za ohranitev suhih travnikov, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 187/1996			
Uredba za varstvo gorske flore, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 49/1989			
Uredba o varstvu gorskih rastlin, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 9/1951			
Zakon o lovu, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 4/1962 v danes veljavni različici mednarodne konvencije o varstvu vrst in biotopov			

Opomba: Na naslednje vprašanje odgovarjate le v primeru, da protokol v vaši državi velja že več kot dve leti.

32. Ali ste za pripravo seznamov za celotne Alpe navedli tiste vrste, za katere so zaradi njihove specifične ogroženosti potrebni posebni varstveni ukrepi?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kdaj?		1962: Zakon o lovu in uredba 1996: Zakon o varstvu narave in uredba	

15. člen Protokola Varstvo narave in urejanje prostora – Prepoved odvzema in trgovanja

33. Ali obstajajo pravni predpisi, ki prepovedujejo naslednje:	Da	Ne
Lov, prilaščanje, poškodovanje, ubijanje ter še zlasti motenje določenih živalskih vrst med razmnoževanjem, odraščanjem in prezimovanjem	X	
Vsako uničevanje, pobiranje jajc v naravi in njihovo hranjenje	X	

Posedovanje, ponujanje, nakupovanje in prodajanje iz narave odvzetih primerkov navedenih živalskih vrst ali njihovih delov	X	
Trganje, zbiranje, rezanje, izkopavanje ali ruvanje določenih rastlin ali njihovih delov na naravnem rastišču	X	
Posedovanje, ponujanje, kupovanje in prodajanje primerkov določenih rastlin, vzeti iz narave	X	
Če je odgovor da, kateri? Navedite določila.		
Zakon o varstvu narave, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 117/1996		
Zakon o lovu, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 4/1962 v danes veljavni različici		
Bernska konvencija, Ramsarska konvencija, Bonska konvencija		

Opomba: Na naslednje vprašanje odgovarjate le v primeru, da protokol v vaši državi velja že več kot dve leti.

34. Ali ste določili živalske in rastlinske vrste, za katere veljajo ukrepi iz 1. in 2. odst. 15. člena Protokola Varstvo narave in urejanje krajine?			
Da*	X	Ne	
Če je odgovor da, kdaj?		1996: seznam živalskih vrst: priloga Ur. l. 136/1996 Novo: 2017 (Ur. l. 444/2017)	

*Seznam z navedenimi živalskimi in rastlinskimi vrstami je treba priložiti.

Seznam vrst:

Uredba o posebej zavarovanih rastlinskih in živalskih vrstah (Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 444/2017)

1. člen

Posebej zavarovane so naslednje rastline: prilogi I in II

Priloga 1

(črka a) prvega odstavka 1. člena)

Seznam zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst

I. Rastlinske vrste

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Aethionema saxatile</i>	navadna kamnica
<i>Androsace spp.</i>	oklep, vse vrste
<i>Aquilegia alpina</i>	alpska akvilegija
<i>Artemisia</i>	pelin, vse majhne vrste

<i>Asarum europaeum</i>	navadni kopitnik
<i>Asperula tinctoria</i>	barvilna perla
<i>Asplenium scolopendrium</i>	jelenov jezik
<i>Cardamine bulbifera</i>	brstična konopnica
<i>Carex brizoides</i>	migalični šaš
<i>Carex buxbaumii</i>	Buxbaumov šaš
<i>Carex pseudocyperus</i>	paostrični šaš
<i>Carex punctata</i>	pikčastoplodni šaš
<i>Cladium mariscus</i>	navadna rezika
<i>Cyclamen purpurascens</i>	navadna ciklama
<i>Cyperus flavescens</i>	rumenkasta ostrica
<i>Delphinium elatum</i>	planinski ostrožnik
<i>Dianthus superbus</i>	čudoviti klinček
<i>Drosera spp.</i>	rosike, vse vrste
<i>Dryopteris cristata</i>	češljasta glistovnica
<i>Euphorbia virgata</i>	šibasti mleček
<i>Gentiana cruciata</i>	navzkrižnolistni svišč
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	močvirski svišč
<i>Gentianella tenella</i>	nežni sviščevac
<i>Gladiolus palustris</i>	močvirski meček
<i>Glyceria maxima</i>	velika sladika
<i>Hippuris vulgaris</i>	navadna smrečica
<i>Iris pseudacorus</i>	vodna perunika
<i>Iris sibirica</i>	sibirska perunika
<i>Lilium bulbiferum ssp. croceum</i>	žafanasta lilija
<i>Lilium martagon</i>	zlati klobuk/turška lilija
<i>Menyanthes trifoliata</i>	navadni mrzličnik/grenka deteljica
<i>Nymphaea alba</i>	beli lokvanj
<i>Ophioglossum vulgatum</i>	navadni kačji jezik
<i>Orchidaceae</i>	orhideje, vse vrste, ki niso navedene v prilogi 2
<i>Saxifraga mutata</i>	spremenjeni kamnokreč
<i>Schoenus ferrugineus</i>	rjasti sitovec
<i>Schoenus nigricans</i>	črnikasti sitovec
<i>Scilla bifolia</i>	dvolistna morska čebulica
<i>Senecio abrotanifolius</i>	abraščevolistni grint
<i>Seseli annuum</i>	enoletna konjska kumina
<i>Sparganium emersum</i>	enostavni/navadni ježek
<i>Staphylea pinnata</i>	navadni kloček
<i>Thalictrum minus</i>	mali talin
<i>Trichophorum alpinum</i>	alpski mavček
<i>Trifolium rubens</i>	škrlatnordeča detelja
<i>Trifolium fragiferum</i>	jagodasta detelja

II. Živalske vrste

A. Vretenčarji

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Amphibia</i>	dvoživke: vse vrste dvoživk, ki niso navedene v prilogi 2
<i>Aves</i>	ptice: vse vrste ptic, ki niso navedene v prilogi 2 ali v zakonu o lovstvu
<i>Reptilia</i>	plazilci: vse vrste plazilcev, ki niso navedene v prilogi 2
<i>Canis aureus</i>	zlati šakal

<i>Castor fiber</i>	bober
<i>Erinaceus europaeus</i>	jež
<i>Gliridae ssp.</i>	polhi, vse vrste
<i>Lynx lynx</i>	ris
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	pritikavi netopir
<i>Sciurus vulgaris</i>	navadna veverica
<i>Soricidae ssp.</i>	rovke, vse vrste

B. Nevretenčarji

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Odonata</i>	kačji pastirji: vse vrste kačjih pastirjev, ki niso navedene v prilogi 2
<i>Lepidoptera</i>	metulji: vse vrste metuljev, ki niso navedene v prilogi 2
<i>Formica ssp.</i>	rdeče gozdne mravlje (skupina)
<i>Helix pomatia</i>	veliki vrtni polž
<i>Hirudo medicinalis</i>	medicinska pijavka
<i>Libelloides coccajus</i>	metuljčnica
<i>Lucanus cervus</i>	veliki rogač

Priloga 2

(črka b) prvega odstavka 1. člena)

Seznam strogo zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst

I. Rastlinske vrste

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Buxbaumia viridis</i>	brezlistni škrlatec
<i>Cypripedium calceolus</i>	lepi čevljec
<i>Dracocephalum ruyschiana</i>	zmajeglavec
<i>Eryngium alpinum</i>	alpska možina
<i>Liparis loeselii</i>	grezovka
<i>Myosotis rehsteineri</i>	močvirska spominčica
<i>Typha minima</i>	najmanjši rogoz
<i>Typha shuttleworthii</i>	Shuttleworthov rogoz

II. Živalske vrste

A. Vretenčarji

1. Sesalci

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Microchiroptera excl. Pipistrellus pipistrellus</i>	vsi netopirji razen pritlikavega netopirja
<i>Canis lupus</i>	volk
<i>Felis silvestris</i>	divja mačka
<i>Lutra lutra</i>	vidra
<i>Ursus arctos</i>	rjavi medved

2. Ptice

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Aegolius funereus</i>	koconogi čuk
<i>Alcedo atthis</i>	vodomec
<i>Anthus campestris</i>	rjava cipa
<i>Anthus cervinus</i>	rdečegrla cipa
<i>Anthus pratensis</i>	mala cipa
<i>Anthus spinoletta</i>	vodna cipa

<i>Anthus trivialis</i>	drevesna cipa
<i>Apus melba</i>	planinski hudournik
<i>Aquila chrysaetos</i>	planinski orel
<i>Aquila clanga</i>	veliki klinkač
<i>Ardea purpurea</i>	rjava čaplja
<i>Asio flammeus</i>	močvirsko uharica
<i>Asio otus</i>	mala uharica
<i>Athene noctua</i>	navadni čuk
<i>Aythya nyroca</i>	kostanjevka
<i>Bombycilla garrulus</i>	pegam
<i>Botaurus stellaris</i>	bobnarica
<i>Bubo bubo</i>	velika uharica
<i>Bulbucus (Ardeola) ibis</i>	kravja čaplja
<i>Calidris alba</i>	beli prodnik
<i>Calidris alpina</i>	spremenljivi prodnik
<i>Calidris minuta</i>	mali prodnik
<i>Calidris temminckii</i>	Temminckov prodnik
<i>Caprimulgus europaeus</i>	podhujka
<i>Carduelis cannabina</i>	repnik
<i>Carduelis carduelis</i>	lišček
<i>Carduelis chloris</i>	zelenec
<i>Carduelis flammea</i>	brezovček
<i>Carduelis spinus</i>	čižek
<i>Carpodacus erythrinus</i>	škrlatec
<i>Casmerodius albus</i>	velika bela čaplja
<i>Certhia brachydactyla</i>	kratkoprsti plezalček
<i>Certhia familiaris</i>	dolgoprsti plezalček
<i>Charadrius dubius</i>	mali deževnik
<i>Charadrius hiaticula</i>	komatni deževnik
<i>Chlidonias niger</i>	črna čigra
<i>Ciconia ciconia</i>	bela štoklja
<i>Ciconia nigra</i>	črna štoklja
<i>Cinclus cinclus</i>	povodni kos
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	dlesk
<i>Coracias garrulus</i>	zlatovranka
<i>Crex crex</i>	kosec
<i>Cygnus cygnus</i>	labod pevec
<i>Delichon urbica</i>	mestna lastovka
<i>Dendrocopos leucotos</i>	belohrbti detel
<i>Dendrocopos major</i>	veliki detel
<i>Dendrocopos martius</i>	črna žolna
<i>Dendrocopos medius</i>	srednji detel
<i>Dendrocopos minor</i>	mali detel
<i>Egretta garzetta</i>	mala bela čaplja
<i>Emberiza cia</i>	skalni strnad
<i>Emberiza cirlus</i>	plotni strnad
<i>Emberiza citrinella</i>	rumeni strnad
<i>Emberiza schoeniclus</i>	trstni strnad
<i>Erithacus rubecula</i>	taščica
<i>Falco columbarius</i>	mali sokol
<i>Falco naumanni</i>	južna postovka
<i>Falco peregrinus</i>	sokol selec
<i>Falco subbuteo</i>	škrjančar
<i>Falco tinnunculus</i>	postovka

<i>Falco vespertinus</i>	rdečenoga postovka
<i>Ficedula hypoleuca</i>	črnohlavi muhar
<i>Geronticus eremita</i>	klavžar/grivasti ibis
<i>Glaucidium passerinum</i>	mali skovik
<i>Grus grus</i>	žerjav
<i>Gypaetus barbatus</i>	brkati ser
<i>Haliaetus albicilla</i>	belorepec
<i>Hirundo rustica</i>	kmečka lastovka
<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica/mala bobnarica
<i>Jynx torquilla</i>	vijeglavka
<i>Lanius collurio</i>	rjavi srakoper
<i>Lanius excubitor</i>	veliki srakoper
<i>Lanius minor</i>	črnočeli srakoper
<i>Lanius senator</i>	rjavoglavi srakoper
<i>Loxia curvirostra</i>	krivokljun/mali krivokljun
<i>Luscinia (Cyanosylvia) svecica</i>	modra taščica
<i>Luscinia megarhynchos</i>	mali slavec
<i>Mergus albellus</i>	mali žagar
<i>Monticola saxatilis</i>	slegur
<i>Motacilla alba</i>	bela pastirica
<i>Motacilla cinerea</i>	siva pastirica
<i>Motacilla flava</i>	rumena pastirica
<i>Muscicapa striata</i>	sivi muhar
<i>Nycticorax nycticorax</i>	kvakač
<i>Oenanthe oenanthe</i>	kupčar
<i>Oriolus oriolus</i>	kobilar
<i>Otus scops</i>	veliki skovik
<i>Pandion haliaetus</i>	ribji orel
<i>Panurus biarmicus</i>	brkata sinica
<i>Parus ater</i>	menišček
<i>Parus caeruleus</i>	plavček
<i>Parus cristatus</i>	čopasta sinica
<i>Parus major</i>	velika sinica
<i>Parus montanus</i>	gorska sinica
<i>Parus palustris</i>	močvirska sinica
<i>Phoenicurus ochruros</i>	šmarnica
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	pogoreleček
<i>Picoides tridactylus</i>	triprsti detel
<i>Picus canus</i>	pivka
<i>Picus viridis</i>	zelena žolna
<i>Podiceps nigricollis</i>	črnovrati ponirek
<i>Porzana parva</i>	mala tukalica
<i>Porzana porzana</i>	grahasta tukalica
<i>Porzana pusilla</i>	pritlikava tukalica
<i>Prunella collaris</i>	planinska pevka
<i>Prunella modularis</i>	siva pevka
<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	skalna lastovka
<i>Recurvirostra avosetta</i>	sabljarka
<i>Regulus ignicapillus</i>	rdečeglavi kraljiček
<i>Regulus regulus</i>	rumenoglavi kraljiček
<i>Riparia riparia</i>	breguljka
<i>Saxicola rubetra</i>	repaljščica
<i>Saxicola torquata</i>	prosnik
<i>Serinus citrinella</i>	kopeljščica/laška konopeljščica

<i>Serinus serinus</i>	grilček
<i>Sitta europaea</i>	brglez
<i>Sterna hirundo</i>	navadna čigra
<i>Strix aluco</i>	lesna sova
<i>Sylvia atricapilla</i>	črnoglavka
<i>Sylvia borin</i>	vrtna penica
<i>Sylvia communis</i>	rjava penica
<i>Sylvia curruca</i>	mlinarček
<i>Tadorna tadorna</i>	duplinska kozarka
<i>Tichodroma muraria</i>	skalni plezalček
<i>Tringa glareola</i>	močvirski martinec
<i>Tringa ochropus</i>	pikasti martinec
<i>Troglodytes troglodytes</i>	stržek
<i>Turdus torquatus</i>	komatar
<i>Tyto alba</i>	pegasta sova
<i>Upopa epops</i>	smrdokavra

3. Plazilci

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Coronella austriaca</i>	smokulja
<i>Lacerta agilis</i>	martinček/evropska siva kuščarica
<i>Podarcis muralis muralis/maculiventris</i>	navadna pozidna kuščarica/ pegasta pozidna kuščarica

4. Dvoživke

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Bombina variegata</i>	hribski urh
<i>Hyla arborea</i>	zelena rega
<i>Salamandra atra</i>	planinski močerad
<i>Triturus cristatus</i>	veliki pupek

B. Nevretenčarji

Znanstveno ime	Slovensko ime
<i>Coenagrion mercuriale</i>	brzični škratec
<i>Coenonympha oedippus</i>	barjanski okarček
<i>Euphydryas (Eurodryas) aurinia</i>	travniški postavnež
<i>Parnassius apollo</i>	gorski apolon
<i>Phengaris (Maculinea) arion</i>	veliki mravljiščar
<i>Phengaris (Maculinea) nausithous</i>	temni mravljiščar
<i>Phengaris (Maculinea) teleius</i>	strašničin mravljiščar
<i>Rosalia alpina</i>	alpski kozliček

35. Če ste izdali prepoved odvzema in trgovanja v skladu s 15. členom Protokola Varstvo narave in urejanje krajine, ali ste dovolili izjeme k tem prepovedim?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, katere?

36. Ali ste opredelili pojme „razmnoževanje, odraščanje in prezimovanje“, navedene v 1. odst.

15. člena Protokola Varstvo narave in urejanje krajine?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kako? Podajte opredelitve.			

37. Ali ste pojasnili druge izraze, ki bi lahko povzročali težave pri znanstveni razlagi?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere izraze in kako ste jih opredelili?			

16. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Ponovno naseljevanje domorodnih vrst

38. Ali spodbuja vaša država ponovno naseljevanje in razširjanje domorodnih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, podvrst, pasem in ekotipov, če so izpolnjeni pogoji iz 1. odst. 16. člena Protokola Varstvo narave in urejanje krajine? Da X?			
Da	X	Ne	
Navedite podrobnosti.			
Ris (<i>Lynx lynx</i>) in bober (<i>Cator fiber</i>) sta že prišla iz sosednje Švice na območje Lihtenštajna, kjer imata status zavarovanih živalskih vrst; z razmerami so seznanjeni prebivalci in prizadete interesne skupine. Aktualna tema je trenutno le predvidena naselitev risa (<i>Lynx lynx</i>) iz sosednje Švice.			

39. Ali potekata ponovno naseljevanje in razširjanje na temelju znanstvenih spoznanj?			
Da	X	Ne	
Navedite podrobnosti.			
Ponovno naseljevanje risa ni predvideno, kajti ozemlje Lihtenštajna je premajhno, da bi tu živela lastna populacija. Morebitna ponovna naselitev je možna le v sodelovanju s sosednjimi državami.			

40. Ali po ponovni naselitvi nadzirate in po potrebi uravnavate nadaljnji razvoj teh živalskih in rastlinskih vrst?					
Da	X	Ne		Ne pride v poštev	

17. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Prepoved naseljevanja

41. Ali ste sprejeli notranje pravne predpise, ki zagotavljajo, da prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst ne boste naseljevali na tista območja, na katerih se v preteklosti, kolikor je do sedaj znano, niso naravno pojavljale?				
Da	X	Ne		
Če je odgovor da, ali predvidevajo ti predpisi izjeme?				
Da	X	Ne		Ne pride v poštev
Če takšni predpisi obstajajo, navedite ustrezne predpise in določila o morebitnih izjemah, če so le-ti pomembni.				
Zakon o lovu, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 4/1962 (aktualna različica)				
44. člen: Za morebitno naselitev nekdanjih avtohtonih ali neavtohtonih živalskih vrst je potrebno dovoljenje vlade. Vlada mora v zvezi s tem zaslišati lovski svet (posvetovalno komisijo za lov) in komisijo za varstvo narave.				

18. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Širjenje gensko spremenjenih organizmov

42. Obstajajo pravni predpisi, ki pred vnašanjem z genetskimi tehnikami spremenjenih organizmov v okolje predvideva preverjanje njihovega ogrožanja človeka in okolja?				
Da	X	Ne		
Če je odgovor da, kateri? Navedite predpise in njihovo vsebino.				
Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi, patogenimi ali tujimi organizmi, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 4/2011				
7. člen: Varstvo ljudi, živali, rastlin, okolja in biotske raznovrstnosti				
Dovoljeno je le tako ravnanje s tujerodnimi organizmi, da gensko spremenjeni organizmi, njihovi proizvodi presnove ali odpadki:				
a) ne morejo ogrožati ljudi, živali, rastlin ali okolja;				
b) ne vplivajo negativno na biotsko raznovrstnost in njeno trajnostno rabo.				
33. člen: Načela				
1) Dovoljeno je le tako ravnanje s tujerodnimi organizmi, da gensko spremenjeni organizmi, njihovi proizvodi presnove ali odpadki:				
a) ne morejo ogrožati okolja ali ljudi,				
b) ne vplivajo negativno na biotsko raznovrstnost in njeno trajnostno rabo.				
2) Predpisi iz drugih zakonov, zlasti zakona o ribištvu, zakona o lovstvu in zakona o varstvu				

narave in pokrajine v delih, ko se ti nanašajo na tujerodne organizme, ostajajo pridržani.

34. člen: Ravnanje z invazivnimi tujerodnimi organizmi

1) Vlada z uredbo določi invazivne tujerodne organizme, s katerimi se v okolju ne sme neposredno ravnati. Dovoljeni so ukrepi, katerih namen je preprečevanje invazivnih tujerodnih organizmov.

2) Urad, pristojen za okolje, lahko na podlagi prvega odstavka v posameznih primerih izda izredno dovoljenje za neposredno delo z invazivnimi tujerodnimi organizmi v okolju, če prosilec dokaže, da je sprejel vse potrebne ukrepe za upoštevanje načel iz 33. člena

3) Odstranjeno zemljo, ki je obremenjena z invazivnimi tujerodnimi organizmi iz prvega odstavka, je treba na mestu odvzema predelati ali odstraniti na način, da je onemogočeno nadaljnje širjenje teh organizmov.

Kdor ravna s tujerodnimi organizmi, ki jih ne sme uporabljati v okolju (drugi odstavek 34. člena), sproščati pri izvajanju poskusov (35. člen) ali dajati na trg (36. člen), mora sprejeti vse zadrževalne ukrepe, ki so potrebni zlasti zato, ker so organizmi nevarni za okolje in ljudi. V ta namen je treba predhodno prepoznati tveganje in ga oceniti.

2) Vlada z uredbo določi:

a) tujerodne organizme, za katere veljajo zadrževalni ukrepi;

b) podrobnejši postopek prepoznavanja in ocene tveganja, še zlasti:

1. razvrstitev tujerodnih organizmov, za katere veljajo zadrževalni ukrepi, glede na tveganje, ki izhaja iz njihovega pojavljanja;

2. kategorije dela s tujerodnimi organizmi, za katere veljajo zadrževalni ukrepi, glede na tveganje, ki ga predstavljajo za ljudi in okolje.

Člen 34b25: Obvezna prijava in pridobitev dovoljenja

1) Za ravnanje s tujerodnimi organizmi v zaprtem sistemu, za katere veljajo zadrževalni ukrepi, je treba glede na kategorije ravnanja opraviti prijavo ali pridobiti dovoljenje urada, pristojnega za okolje. Veljavnost mora biti časovno omejena.

2) Če za ravnanje v zaprtih sistemih dovoljenja ni treba pridobiti, je odgovorna oseba ali podjetje odgovorno za upoštevanje načel iz 33. člena. Urad, pristojen za okolje, določi za vsakokratni primer način, obseg in preverjanje takega samonadzora.

3) Vlada z uredbo določi podrobnejši postopek glede prijave in pridobitve dovoljenja za delo s tujerodnimi organizmi v zaprtem sistemu, za katere veljajo zadrževalni ukrepi.

34c. člen: Spremembe in preverjanje prijav in dovoljenj

Glede sprememb in preverjanja prijav in dovoljenj se smiselno uporabljajo določbe 30. člena.

35. člen: Poskusi sproščanja v okolje

1) Kdor namerava za namene poskusa v okolje sprostiti tujerodne majhne nevretenčarje, mora za to pridobiti dovoljenje vlade.

2) Vlada določi z uredbo zahteve in postopek.

3) Vlada lahko za nekatere majhne nevretenčarje z uredbo predvidi poenostavitev pridobitve dovoljenja ali določi izjeme, če je glede na trenutna znanstvena spoznanja ali izkušnje izključena možnost kršitve načel iz 33. člena.

36. člen: Dajanje na trg

Tujerodne organizme je dovoljeno dati na trg le, če je bilo zanje skladno s švicarskimi pravnimi predpisi, ki se uporabljajo v Lihtenštajnu na podlagi carinske pogodbe:

a) za dajanje na trg pridobljeno ustrezno dovoljenje, in

b) če se pri tem upoštevajo obveznosti glede informiranja in dajanja navodil odjemalcem.

19. člen Protokola Varstvo narave in urejanje krajine – Dopolnilni ukrepi

43. Ali ste sprejeli strožje ukrepe, kot so ukrepi, predvideni v protokolu?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, katere?

Težave pri izvajanju Protokola Varstvo narave in urejanje krajine

44. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju protokola?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, kakšne?

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov

45. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov.

Učinkovitost ocenjujemo kot izredno pomembno.

Prostor za morebitne dodatne opombe:

D. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju hribovskega kmetijstva (Protokol z dne 20. 12. 1994)

4. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Vloga kmetov

1. Ali priznavate kmetom v alpskem prostoru zaradi njihovih raznovrstnih nalog odločilno vlogo pri ohranjanju naravne in kulturne krajine?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Priznavanje statusa v skladu z Zakonom o kmetijstvu, plačilo nadomestil za opravljanje mnogovrstnih nalog			
Opozorilo: ozemlje Lihtenštajna leži v celoti na območju veljavnosti Alpske konvencije, kar pomeni, da v tem primeru niso zajete le hribovske kmetije in planšarije, temveč tudi dolinski predeli.			

2. Ali ste vključili kmete v alpskem prostoru v sprejemanje odločitev in ukrepov za hribovita območja?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Zastopstvo kmetov, tj. Združenje kmečkih organizacij, je vključeno v proces sprejemanja odločitev.			
Kmetje so zastopani v nacionalni alpski komisiji in komisiji za sanacijo gorskih območij.			
Vsakoletni informativni dogodki na temo planinskega pašništva			

6. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Mednarodno sodelovanje

3. Katere izmed naslednjih dejavnosti zasledujete pri mednarodnem sodelovanju na področju hribovskega kmetijstva (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)	
Skupna presoja razvoja kmetijske politike	
Medsebojni posveti pred vsako s kmetijsko politiko povezano pomembno odločitvijo za izvajanje tega protokola	
Čezmejno sodelovanje vseh pristojnih oblasti, posebej regionalnih uprav in lokalnih teritorialnih skupnosti zaradi uresničevanja ciljev tega protokola	
Spodbujanje mednarodnega sodelovanja med raziskovalnimi in izobraževalnimi zavodi	
Spodbujanje mednarodnega sodelovanja med kmetijskimi in okoljskimi	X

organizacijami	
Spodbujanje skupnih pobud	
Spodbujanje mednarodnega sodelovanja med občili	
Spodbujanje izmenjave znanja in izkušenj	X

4. Naredite križec pri obliki (oblikah), ki najbolj opisuje (opisujejo) sodelovanje.	
Bilateralni sporazumi	
Multilateralni sporazumi	
Finančna pomoč	
Dodatno izobraževanje/usposabljanje	X
Skupni projekti	X
Druge oblike	
Če ste naredili križec pri „druge oblike“, navedite podrobnosti sodelovanja.	

Pojasnite, katera oblika (katere oblike) sodelovanja najbolj deluje (delujejo) in zakaj.
Vsakoletna zasedanja in izmenjava znanja

7. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Pospeševanje hribovskega kmetijstva

5. Ali izvajate naslednje ukrepe za pospeševanje hribovskega kmetijstva (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)	Da	Ne
Diferencirano subvencioniranje ukrepov kmetijske politike na vseh ravneh glede na različne krajevne razmere	X	
Pospeševanje hribovskega kmetijstva z upoštevanjem težjih naravnih razmer	X	
Posebna pomoč kmetijam, ki zagotavljajo minimalno kmetijsko dejavnost v ekstremnih legah	X	
Ustrezno nadomestilo za prispevek hribovskega kmetijstva pri ohranjanju in urejanju naravne in kulturne krajine ter varovanju pred naravnimi nesrečami, kar je v splošnem interesu in presega splošne okvire obveznosti, na temelju sporazumov o konkretnih projektih in storitvah.	X	
Če ste sprejeli enega ali več pospeševalnih ukrepov, navedite podrobnosti.		
Skladno z Uredbo o spodbujanju pridobivanja dohodka prejemajo hribovske kmetije		

subvencijo na glavo živine z namenom ohranitve krajevnim razmeram prilagojenih reje in krmljenja živali.

Uredba o spodbujanju ohranjanja pokrajine: na podlagi točkovnega sistema se ocenjujejo slabosti lokacije, odvisno od površine se individualno izplačujejo nadomestila

Uredba o spodbujanju planinskega pašništva: dodatni stroški za ohranjanje planinskih pašnikov se vsako leto in individualno upoštevajo v okviru subvencij za stroške ohranjanja alpskih pašnikov s t. i. bonusom za kmetijsko obdelavo, ki prav tako temelji na točkovnem sistemu

Uredba o ohranjanju in razvoju gorskih območij: integralni pristop k izvajanju varstva pred naravnimi nesrečami ter spodbujanje gozdarstva in planinskega pašništva

8. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Urejanje prostora in kulturna krajina

6. Ali upoštevate posebne razmere na hribovitih območjih pri urejanju prostora, namenski rabi tal, komasaciji in izboljševanju plodnosti tal ob upoštevanju naravne in kulturne krajine?

Da	X	Ne	

Navedite podrobnosti.

Upoštevanje lokalnih okoljskih dejavnikov, npr. prepoved gnojenja na planinskih pašnikih, omejitev števila živine (število glav živine po površini) ali ohranjanje odprtosti pokrajine s kmetijsko obdelavo (preprečevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč v gozd z izvajanjem košnje)

7. Ali ste za hribovsko kmetijstvo, da bi lahko izpolnilo svoje raznovrstne naloge, predvideli potrebne površine za kmetijsko rabo, ki bo primerna kraju in sprejemljiva za okolje?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, po kakšnih kriterijih izbirate te površine?

Za ohranitev in opredeljevanje za kmetijstvo so občine pristojne v okviru načrtovanja con. Kmetijstvo in hribovsko kmetijstvo zaradi podrejenega gospodarskega pomena pri tem nimata prednostnega položaja. Parcelacija zemljišč se zato ne izvaja prednostno po kmetijskih kriterijih.

8. Ali skrbite za ohranjanje oziroma obnavljanje tradicionalnih prvin kulturne krajine (gozdov, gozdnih robov, gozdičevja, grmičevja, močvirnih, suhih in pustih travnikov, planinskih pašnikov) kot tudi gospodarjenja z njim?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite primere.

Finančna podpora za: obdelovanje suhih travnikov, strmih pobočij, planinskih pašnikov

9. Ali izvajate posebne ukrepe za ohranjanje tradicionalnih kmečkih poslopij in arhitekturnih elementov ter za nadaljnjo uporabo značilnih načinov gradnje in gradbenega materiala?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, katere?

9. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Sonaravne metode gospodarjenja in značilni proizvodi

10. Ali ste izvedli vse potrebne ukrepe, da bi tako olajšali uporabo in širjenje ekstenzivnih, sonaravnih in za območje značilnih metod gospodarjenja na hribovitih območjih in varovali značilne kmetijske proizvode, ki se odlikujejo po lokalno omejenem, edinstvenem in sonaravnem načinu proizvodnje, ter taki proizvodnji dvigali vrednost?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, za katere ukrepe gre?

Spodbujanje posebnih vrst jedilne koruze kot posebnega kmetijskega proizvoda in zaščita kislega sira (posebna vrsta skute), planinskega sira

Inventarizacija in ohranitev značilnih lokalno pridelanih vrst zelenjave in sadja

11. Ali ste si z drugimi pogodbenicami prizadevali za oblikovanje skupnih kriterijev, da bi tako olajšali uporabo in širjenje ekstenzivnih, sonaravnih in za območje značilnih metod gospodarjenja na hribovitih območjih in varovali značilne kmetijske proizvode, ki se odlikujejo po lokalno omejenem, edinstvenem in sonaravnem načinu proizvodnje, ter taki proizvodnji dvigali vrednost?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, za katere kriterije gre?

Določitev skupnih meril za kakovost skute in jedilne koruze v sodelovanju s Švico

10. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Kraju primerna živinoreja in genetska raznolikost

12. Kakšne ukrepe ste sprejeli za ohranitev živinoreje z njeno raznovrstnostjo značilnih pasem, vključno s tradicionalnimi domačimi živalmi ter z njihovimi značilnimi proizvodi, tako

da je primerna kraju, razpoložljivim površinam in sprejemljiva za okolje?

V okviru Uredbe o spodbujanju živinoreje zajema spodbujanje vse vrste živali iz vzreje za kmetijske namene. Poleg primerjav neposrednih plačil, ki se navezujejo na tradicionalne živinske tržnice, je podpora namenjena ukrepom oz. projektom z namenom pospeševanja prodaje živalskih proizvodov, za širitev trga, predvsem na uveljavljenih trgih regionalnega pomena. Ravno tako je podpore deležno čebelarstvo.

13. Ali ohranjate strukturo poljedelskih, pašnih in gozdnih površin, potrebno za tradicionalno živinorejo?

Da	X	Ne	

14. Ali pri ekstenzivni živinoreji ohranjate za posamezne kraje primerno razmerje med staležem živine in površinami za pridelavo krme?

Da	X	Ne	

15. Ali ste izvedli potrebne ukrepe za ohranjanje tradicionalne živinoreje (zlasti na področju raziskav in strokovne pomoči v zvezi z ohranjanjem genetske raznolikosti živine in kulturnih rastlin)?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere ukrepe ste sprejeli? Navedite predvsem tudi morebitne rezultate raziskav in strokovne pomoči.

Za ugotavljanje in določanje genskih virov so se začeli izvajati različni projekti; društvo Hortus opravlja to nalogo na področju kulturnih rastlin.

11. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Trženje

16. Ali ste izvedli ukrepe za ustvarjanje ugodnih razmer za trženje proizvodov hribovskega kmetijstva?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kakšne?

Podpora je namenjena proizvodnji in prodaji planinskega sira. Spodbujata se delovanje kmečkih tržnic in ekološka pridelava hrane.

17. Ali obstajajo blagovne znamke s kontroliranim poreklom in z jamstvom kakovosti, ki enako ščitijo proizvajalce in potrošnike?

Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere? Naštejte blagovne znamke in navedite vsakokrat tudi datum njihove uvedbe.			

12. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Omejitev proizvodnje

18. Ali ste pri morebitni uvedbi omejitev kmetijske proizvodnje upoštevali posebne potrebe kmetovanja na hribovitih območjih, primerne kraju in sprejemljivega za okolje?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Omejitev števila GVŽ (glav velike živine) na hektar.			

13. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo - Dopolnjevanje kmetijstva in gozdarstva

19. Ali pospešujete sonaravno gospodarjenje z gozdovi kot dodatni vir dohodka na kmetijah ter kot dopolnilno dejavnost zaposlenih v kmetijstvu?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kako?			
Gozd je v več kot 90 % v lasti javnega sektorja, površina zasebnih gozdnih zemljišč je zanemarljiva, ni možnosti pridobivanja dodatnega dohodka.			

20. Ali upoštevate varovalne, uporabne, rekreacijske ter ekološke in biogenetske funkcije gozda v razmerju do kmetijskih zemljišč ob upoštevanju posebnosti kraja in skladnosti s krajino?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
V okviru zasnove za razvoj narave in kmetijstva			
V okviru načrtovanja con in kartiranja gozdnih funkcij			

21. Ali tako uravnavate pašništvo in stalež divjadi z ustreznimi predpisi, da ne prihaja do nesprejemljive škode v gozdu in na kmetijskih zemljiščih?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako? Navedite ustrezne predpise.			

Z delitvijo na gozd in pašnik je gozd zaščiten pred škodljivimi učinki pašništva oz. je določena maksimalna obtežba pašne površine.

Kmetije so zavezane, da skladno z zahtevami standarda ÖLN (*Ökologischer Leistungsnachweis* – dohodkovna podpora ekološkemu kmetovanju) uporabljajo dobro kmetijsko prakso, tj. preprečujejo škodo.

V okviru gospodarjenja s parkljasto divjadjo so primanjkljaji znani; trenutno potekajo intenzivne razprave, kako zmanjšati in preprečiti škodo, ki nastaja v varovalnih gozdovih, ter zagotavljati naravno pomlajevanje gozdov.

14. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Dodatni viri dohodka

22. Ali spodbujate ustvarjanje in razvoj dodatnih virov zaslužka na hribovskih območjih, predvsem na pobudo in v dobro tamkajšnjega prebivalstva, posebej na področjih, povezanih s kmetijstvom, kot so gozdarstvo, turizem in obrt, da bi ohranili kmetije kot nosilce osnovne, dopolnilne ali postranske gospodarske dejavnosti v skladu z varovanjem naravne in kulturne krajine?

Da		Ne	X

Navedite podrobnosti in morebitne primere spodbujanja.

V gradbenih predpisih se pri izvajanju Gradbenega zakonika zelo ozko opredeljuje konformnost con, kar zelo omejuje možnosti pridobitve dodatnega prihodka, še zlasti takrat, ko so kmetije zunaj gradbenih con.

15. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Izboljšanje življenjskih in delovnih razmer

23. Katere izmed naslednjih ukrepov ste sprejeli, da bi izboljšali razmere zaposlenih v kmetijstvu in gozdarstvu na hribovitih območjih in povezali njihove življenjske in delovne razmere z gospodarskim in družbenim razvojem na drugih območjih in predelih alpskega prostora?

Izboljšanje prometnih povezav	X
Gradnja in obnova stanovanjskih in gospodarskih poslopij	X
Nabava in vzdrževanje tehničnih naprav in strojev	X
Drugi	

Navedite podrobnosti sprejetih ukrepov.

Splošne strukturne izboljšave in v okviru sanacije gorskega območja.

Obnavljanje stanovanjskih in gospodarskih objektov (v okviru sanacije gorskih območij, Uredba o spodbujanju infrastrukture kmetijskih gospodarstev, Uradni list Kneževine

Lihtenštajn, št. 211/2009, spodbujanje planinskega pašništva).

16. člen Protokola Hribovsko kmetijstvo – Dopolnilni ukrepi

24. Ali ste sprejeli strožje ukrepe, kot so ukrepi, predvideni v protokolu?

Da

X

Ne

Če je odgovor da, katere?

Pripravljena je bila zasnova razvoja gorskih območij, ki jo je potrdil parlament.

Dejavnosti strokovne skupine za sanacijo gorskih območij služijo interesom hribovskega kmetijstva in planinskega pašništva.

Na področju kmetijskih usmeritev (sprejetih 2004) so v poglavju o družbi omenjeni tudi raba, ohranjanje in nega današnje kulturne pokrajine na celotnem območju. To velja še posebno za slabše rodovitne lokacije, strma pobočja ter gorska območja in pašnike.

Težave pri izvajanju Protokola Hribovsko kmetijstvo

25. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju protokola?

Da

Ne

X

Če je odgovor da, katere?

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov

26. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov!

Ukrepi večinoma pripomorejo k udejanjanju trajnostnega razvoja gorskih območij.

Prostor za morebitne dodatne opombe:

E. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju gorskega gozda (Protokol z dne 27. 2. 1996)

1. člen Protokola Gorski gozd – Cilji

1. Ali skrbite z naslednjimi ukrepi za udejanjanje cilja, da se gorski gozd kot sonaravni življenjski prostor ohrani, po potrebi razvije ali poveča in da se izboljša njegova stabilnost?	Da	Ne
Gozdove pomlajujete naravno.	X	
Prizadevate si za dobro strukturirano, stopničasto zgradbo sestojev z rastišču primernimi drevesnimi vrstami.	X	
Uporabljate semena in sadike domorodnih gozdnih vrst.	X	
Preprečujete erozijo in zbitost tal z neškodljivimi načini sečnje in spravila lesa.	X	
Prostor za morebitne dodatne opombe: Država Lihtenštajn ima lastno gozdno drevesnico, kjer vzgajajo samoniklo gozdno drevje in grmovje (predvsem visokih leg). Topografija praviloma zahteva žičnice za spravilo lesa, v izjemnih primerih (poškodbe zaradi posamičnega napada lubadarja) uporabljajo tudi helikopterje.		

2. člen Protokola Gorski gozd – Upoštevanje ciljev v politiki na drugih področjih

2. Ali upoštevate naslednje cilje/obveznosti Protokola Gorski gozd v svojih politikah na drugih področjih?	Da	Ne
Obremenitve zraka s škodljivimi snovmi je potrebno postopno zmanjšati na mero, ki ni škodljiva za gozdne ekosisteme. To velja tudi za obremenitve zraka s škodljivimi snovmi, ki prihajajo čez meje.	X	
Stalež parkljaste divjadi je potrebno omejiti na mero, ki brez posebnih varovalnih ukrepov omogoča naravno pomlajevanje rastišču primernih gorskih gozdov.	X	
Za mejna območja pogodbenice medsebojno usklajujejo ukrepe za uravnavanje staleža divjadi.	X	
Da bi bila ponovno vzpostavljena naravna selekcija pri staležu parkljaste divjadi ter v interesu varstva okolja se spodbuja ponovna naselitev plenilcev v skladu s celotnimi potrebami območja	X	
Ohranitev gorskega gozda, ki je sposoben opravljati svojo vlogo, ima	X	

prednost pred gozdno pašo. Gozdno pašo je potrebno zato tako omejiti ali po potrebi v celoti odpraviti, da se omogoči pomlajevanje gozdov, ki ustrezajo rastišču, preprečujejo poškodbe tal in predvsem ohrani varovalna vloga gozda.		
Raba gorskega gozda za sprostitev in oddih se usmerja in po potrebi tako omeji, da ne ogroža ohranjanja in pomlajevanja gorskih gozdov. Pri tem je potrebno upoštevati potrebe gozdnih ekosistemov.	X	
Zaradi pomena trajne rabe lesa za narodno gospodarstvo in nego gozdov pogodbenice spodbujajo večjo uporabo lesa iz gozdov, s katerimi se trajnostno gospodari.	X	
Skrbeti je potrebno za zmanjševanje nevarnosti gozdnih požarov s primernimi preventivnimi ukrepi in učinkovitim bojem proti požarom.	X	
Ker sonaravno in v izpolnjevanje vseh gozdnih funkcij usmerjeno gojenje gozdov ni možno brez strokovno usposobljenega osebja, je potrebno poskrbeti za zadostno število strokovnega osebja.	X	
Prostor za morebitne dodatne opombe: Predvideno zmanjšanje staleža parkljaste divjadi na raven, ki bo vzdržna za gozdarstvo, še ni doseženo. Načrtovanje lova na jelenjad se izvaja regionalno in v sodelovanju s sosednjimi Vorarlbergom, Graubündnom in St. Gallnom. Ponovno naseljevanje plenilcev se aktivno sicer ne spodbuja, vendar pa je ris v Lihtenštajnu zelo dobrodošel. Za druge plenilce ni ustreznih osnov za preživetje. Vpliv rekreativnih obiskovalcev na gozd doslej ni prinašal bistvenih težav. Preveriti bo treba, ali naj se les v prihodnje uporablja kot možni gradbeni material in vir energije za vse javne stavbe v smislu trajnostne uporabe (gl. sklep vlade RA, št. 2005/2682-8368).		

4. člen Protokola Gorski gozd – Mednarodno sodelovanje

3. Katere izmed naslednjih dejavnosti zasledujete pri mednarodnem sodelovanju? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)	
Skupno vrednotenje razvoja gozdarske politike	X
Medsebojni posveti pred pomembnimi odločitvami za izvajanje tega protokola	X
Čezmejno sodelovanje vseh pristojnih oblasti, posebej regionalnih uprav in lokalnih skupnosti, za zagotavljanje uresničevanja ciljev tega protokola	X
Spodbujanje mednarodnega sodelovanja med raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami	X
Spodbujanje mednarodnega sodelovanja med gozdarskimi in okoljevarstvenimi	X

organizacijami	
Spodbujanje skupnih pobud	X
Spodbujanje mednarodnega sodelovanja med občili	
Spodbujanje izmenjave znanja in izkušenj	X

4. Naredite križec pri obliki (oblikah), ki najbolj opisuje (opisujejo) sodelovanje.	
Bilateralni sporazumi	
Multilateralni sporazumi	
Finančna pomoč	X
Dodatno izobraževanje/usposabljanje	X
Skupni projekti	X
Druge oblike	
Če ste naredili križec pri „druge oblike“, navedite podrobnosti sodelovanja.	

Pojasnite, katera oblika (oblike) sodelovanja najbolj deluje (delujejo) in zakaj.
Skupni projekti, kot npr. projekti v okviru programa Interreg (<i>Know for Alps, Network Mountain Forum</i> ipd.), ki obravnavajo konkreten problem in zagotavljajo izdelavo izvedbenih instrumentov, primernih za uporabo v praksi
Delavnice, seminarji, kot npr. konferenca o gorskih gozdovih, ki omogočajo izmenjavo izkušenj in opozarjajo na usklajene (oblikovanje sinergij v interesu večje učinkovitosti in uspešnosti) rešitve za skupne probleme

5. člen Protokola Gorski gozd – Podlage za načrtovanje

5. Ali ste izdelali podlage za načrtovanje, ki so potrebne za uresničevanje ciljev, navedenih v tem protokolu?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, ali te zajemajo tudi raziskavo gozdnih funkcij s posebnim upoštevanjem varovalne funkcije ter zadostno poznavanje gozdnih rastišč?			
Da	X	Ne	
Katere službe so/so bile za to pristojne?			
Na podlagi kartiranja ogroženih območij, ki je zajelo celotno ozemlje države, so bili predelani			

načrti gozdnih funkcij (varovalna funkcija).

V Lihtenštajnu se kartiranje v gozdnem prostoru za celotno ozemlje države izvaja od leta 1988.

Tu sta pristojna Urad za okolje in Urad za civilno zaščito.

6. člen Protokola Gorski gozd – Varovalna funkcija gorskega gozda

6. Ali priznavate varovalnemu učinku gorskih gozdov, ki v veliki meri varujejo svoje lastno rastišče in predvsem naselja, prometno infrastrukturo, kmetijske površine ipd., prednostni položaj?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, ali je ravnanje s temi gozdovi usmerjeno k varovalnemu cilju?

Da	X	Ne	

7. Ali ohranjate gorske gozdove, ki v veliki meri varujejo svoje lastno rastišče in predvsem naselja, prometno infrastrukturo, kmetijska zemljišča ipd., tam, kjer so?

Da	X	Ne	

8. Ali v gorskih gozdovih v alpskem prostoru vaše države izvajate projekte za nego in izboljšanje varovalnih gozdov?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Povsod tam, kjer gozd opravlja funkcijo varovanja objektov in oseb (zelo pomembno in pomembno varovalno funkcijo) in kjer je vprašljiva trenutna ali srednjeročna varovalna zmogljivost. Osnova za to je kartiranje varovalnih gozdov, v okviru katerega se opravi presoja varovalne funkcije sestojev (učinkovitost varovalne funkcije).

9. Ali v okviru projektov za nego oziroma izboljšanje varovalnih gozdov strokovno načrtujete in izvajate ukrepe, ki so potrebni za ohranitev gorskih gozdov, ki v veliki meri varujejo svoje lastno rastišče in predvsem naselja, prometno infrastrukturo, kmetijske površine ipd.?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, ali pri projektih za nego in izboljšanje varovalnih gozdov upoštevate cilje varstva narave in urejanja krajine?

Da	X	Ne	

7. člen Protokola Gorski gozd – Gospodarska funkcija gorskega gozda

10. Ali si v gorskih gozdovih, v katerih prevladuje gospodarska funkcija in kjer to zahtevajo regionalne gospodarske razmere, prizadevate, da bi se gospodarjenje z gorskim gozdom lahko razvilo kot vir zaposlitve in dohodka za lokalno prebivalstvo?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako?

Primarni cilj pri rabi gorskih gozdov ni zagotavljanje vira zaposlitve in dohodka, temveč je dosledno izvajanje načrtovanja gozdnih funkcij (spodbujanje proizvodnje lesa na ugodnih lokacijah).

11. Ali pomlajujete gorske gozdove z rastišču primernimi drevesnimi vrstami?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

Zaradi še vedno prevelikega števila divjadi so za zagotavljanje pomlajevanja gozdov pogosto potrebni varovalni ukrepi (postavitve ograd, kemična ali mehanska zaščita).

12. Ali pri gospodarskem izkoriščanju gorskih gozdov izvajate to z negovalnim gospodarjenjem, ki varuje tla in gozdne sestoje?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

Praviloma spravljanje lesa navkreber z žičnicami

Dobro omrežje spravnih linij zmanjšuje število voženj po gozdnih tleh na ravnem terenu

8. člen Protokola Gorski gozd – Družbene in ekološke funkcije gorskega gozda

13. Ali ste izvedli ukrepe za zagotavljanje pomembnih socialnih in okoljskih funkcij gorskega gozda, kot so zagotavljanje njegovega vplivanja na vodne vire, na podnebno ravnovesje, na varstvo zraka in na varstvo pred hrupom?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Na celotnem ozemlju države so bili določeni pasovi varstva vodnih virov, ki so označeni v kartah sestojev in načrtih gozdnih funkcij.

14. Ali izvajate ukrepe za zagotavljanje biotske raznovrstnosti gorskega gozda?

Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Zelo velikodušno določanje gozdnih rezervatov (skoraj 20 % celotne gozdne površine) Program finančne podpore <i>Povečanje ekološke vrednosti gozdnih robov</i> Sonaravno gospodarjenje z gozdovi na celotni površini gozda			

15. Ali izvajate ukrepe za zagotavljanje rabe gozda za sprostitev in doživljanje narave?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Velikodušna podpora s strani države za izvajanje ukrepov nege gozdov in pridobivanja lesa v okviru integralnega načrta sanacije gorskega območja			

9. člen Protokola Gorski gozd – Odpiranje gozda

16. Ali sprejemate za preprečevanje škod, za sonaravno gospodarjenje in nego ukrepe za odpiranje gozda, ki jih skrbno načrtujete in izvajate, in ki upoštevajo zahteve varstva narave in krajine?			
Da	X	Ne	

10. člen Protokola Gorski gozd – Naravni gozdni rezervati

17. Ali ste določili naravne gozdne rezervate v zadostnem obsegu in številu ter z njimi ravnali tako, da lahko zagotovijo naravno dinamiko in raziskovanje, in ste v njih načelno ustavili vsako rabo ali jo prilagodili cilju rezervata?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, koliko naravnih gozdnih rezervatov ste določili v alpskem prostoru vaše države in kako velik je njihov delež v celotni gozdni površini?			9 gozdnih rezervatov skupne površine 1274 ha

18. Če ste določili naravne gozdne rezervate, ali so v njih zastopani po možnosti vsi ekosistemi gorskega gozda?			
Da	X	Ne	

19. Ali zagotavljate potrebno varovalno funkcijo gozdnega sestoja naravnih gozdnih rezervatov?			
Da	X	Ne	

20. Ali določate naravne gozdne rezervate v zasebnem gozdu načelno v skladu z dolgoročno učinkovitim dogovorjenim varstvom narave?

Da	X	Ne	

21. Ali sodelujete in ali ste pri načrtovanju in določanju čezmejnih naravnih gozdnih rezervatov sodelovali z drugimi pogodbenicami, kolikor je bilo to potrebno?

Da	X	Ne	

11. člen Protokola Gorski gozd – Spodbude in nadomestila

22. Ali zadostno spodbujate gospodarjenje z gozdovi – še posebej ukrepe, navedene v 6. do 10. členu Protokola Gorski gozd - ob upoštevanju oteženih gospodarskih razmer v alpskem prostoru in glede na storitve, ki se opravljajo pri gospodarjenju z gorskimi gozdovi

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite podrobnosti (pogoji za subvencije, vrsta subvencij, uporabljena finančna sredstva itd.)

V okviru načrta sanacije gorskih območij se spodbujajo ločitev gozda od pašnikov, ukrepi prometne povezanosti, regulacije snežnih plazov in hudournikov ter zaščita pred padanjem kamenja, pogozdovanje, ukrepi negovanja gozdov in pridobivanja lesa. Prvi pogoj za to so glavni projekti, ki jih odobrita vlada in strokovna skupina. Vložena sredstva znašajo – odvisno od potreb – od 800.000 CHF do 1,2 mio. CHF letno.

23. Ali imajo lastniki gozda pravico do primerne in storitvi ustreznega nadomestila, če se v okviru gospodarjenja z gorskimi gozdovi zahtevajo storitve, ki presegajo obstoječe s pravnimi predpisi predvidene obveznosti, in katerih nujnost je utemeljena v projektih?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

Nadomestilo za opustitev rabe v gozdnih rezervatih znaša med 5 CHF (lokacije zelo slabo rastočega drevja) in 85 CHF (lokacije zelo dobro rastočega drevja) na hektar.

24. Ali ste ustvarili potreben instrumentarij za financiranje ukrepov za spodbude in nadomestila?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, ali upoštevate pri financiranju poleg narodnogospodarskih prednosti za celotno prebivalstvo tudi interese posameznika?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, navedite vzpostavljen instrumentarij za financiranje ukrepov za spodbude in nadomestila.

12. člen Protokola Gorski gozd – Dopolnilni ukrepi

25. Ali ste sprejeli strožje ukrepe, kot so ukrepi, predvideni v protokolu?

Da	☐	Ne	☒

Če je odgovor da, katere?

Težave pri izvajanju Protokola Gorski gozd

26. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju protokola?

Da	☐	Ne	☒

Če je odgovor da, katere?

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov!

27. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov!

Ukrepi so zelo učinkoviti za celotno površino gorskih gozdov.

Prostor za morebitne opombe:

F. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju turizma (Protokol z dne 16. 10. 1998)

2. člen Protokola Turizem – Mednarodno sodelovanje

1. Ali si prizadevate za okrepljeno mednarodno sodelovanje med posameznimi pristojnimi institucijami, katerega cilj je povečanje veljave mejnih območij z usklajevanjem turističnih in prostočasnih dejavnosti, ki so sprejemljive za okolje?			
Da	X	Ne	
Naredite križec pri obliki (oblikah), ki najbolj opisuje (opisujejo) sodelovanje.			
Bilateralni sporazumi			
Multilateralni sporazumi			
Finančna pomoč			X
Dodatno izobraževanje/usposabljanje			
Skupni projekti			X
Druge oblike			
Če ste naredili križec pri „druge oblike“, navedite podrobnosti sodelovanja			
Pojasnite, katera oblika (katere oblike) sodelovanja najbolj deluje (delujejo) in zakaj.			
Na lokalni ravni: skupno izvajanje konkretnega projekta v sodelovanju z ustreznimi akterji; udeleženci vidijo neposredno korist.			
Na regionalni, čezmejni ravni: čezmejno sodelovanje zaradi usklajevanja različnih strategij in ukrepov. Čezmejni usklajeni razvoj krepi lastna prizadevanja.			

5. člen Protokola Turizem – Obvladovanje ponudbe

2. Ali ste razvili smernice, razvojne programe, sektorske načrte za trajnosten turistični razvoj v skladu s cilji protokola?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, ali ste jih že udejanjili?			
Da		Ne	X (se izvaja)
Ali sta razvoj in udejanjanje potekala na za to najprimernejši ravni?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, ali smernice, razvojni programi in sektorski načrti			Da Ne

omogočajo presojo in primerjavo prednosti in slabosti načrtovanega razvoja z naslednjih vidikov?		
Z vidika družbenogospodarskih posledic za tamkajšnje prebivalstvo	X	
Z vidika posledic za tla, vodo, zrak, naravno ravnovesje in krajino ob upoštevanju posebnih ekoloških danosti, naravnih virov in meja sprejemljivosti ekosistemov	X	
Z vidika posledic za javne finance	X	

3. Ali ste za celotno območje pripravili načrte, ki zagotavljajo trajnostni regionalni razvoj ob upoštevanju vseh zahtev glede rabe (turizem, promet, kmetijstvo in gozdarstvo, poselitveni prostor)?			
Da	X	Ne	

4. Ali izvajate pri načrtovanju in urejanju površin za turistično rabo presoje vplivov na okolje?			
Da	X	Ne	
Ali obstajajo za to pravni predpisi?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kateri?			
Zakon o presoji vplivov na okolje, št. 19/2014;			
Zakon o varstvu narave in pokrajine z dne 23. maja 1996			

5. Če ste razvili smernice za trajnosten razvoj turističnih destinacij, pojasnite, katere.			
Zakon o spodbujanju gospodarskega in turističnega razvoja Lihtenštajna kot destinacije z dne 20. oktobra 2011, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 544/2011)			
Strategija razvoja za gorska območja v Lihtenštajnu, marec 2018			
Lastniška strategija za podjetje Liechtenstein Marketing, november 2012			

6. Ali ste lokalno prebivalstvo vključili v razvoj smernic?			
Da	X	Ne	

7. Če ste razvili smernice, razvojne programe in sektorske plane, ali vsebujejo naslednje? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)			

Razvoj konceptov in ponudb za sonaraven turizem	X
Izdaja certifikatov in okoljskih znakov za turistične ponudbe	
Spodbujanje in uvajanje sistemov za okoljski menedžment	
Drugo	X
Če ste naredili križec pri eni ali več navedenih možnosti, navedite podrobnosti.	
Nujno potrebna ohranitev sonaravne pokrajine	
Poslovanje podjetij na podlagi načel trajnostnega razvoja	
Finančna podpora regionalnemu povezovanju proizvajalcev in potrošnikov	

6. člen Protokola Turizem – Usmeritve razvoja turizma

8. Ali pri razvoju turizma upoštevate načela varstva okolja in ohranjanja pokrajine?			
Da		Ne	X (spodbujanja turizma v pravem pomenu besede ni)

9. Ali spodbujate turistične projekte, ki varujejo krajino in so sprejemljivi za okolje?			
Da	X	Ne	

10. Ali s politiko krepite konkurenčno sposobnost sonaravnega turizma v alpskem prostoru?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Omogočanje okoljskega pregleda za smučišča v Malbunu			
Razvoj strategije turizma na gorskih območjih (2018)			
Zagotavljanje finančne podpore trajnostnim projektom			

11. Ali dajete prednost ukrepom, ki spodbujajo inovacije in uvajanje novih oblik ponudbe?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katerim? Navedite tudi primere.			
Vzpostavitev tematskih poti (npr. raziskovalna pot, pot walserskih pripovedk)			

12. Ali si na območjih z močnim turističnim prometom prizadevate za uravnoteženost med			

intenzivnimi in ekstenzivnimi oblikami turizma?			
Da	-	Ne	-

13. Ali upoštevate pri ukrepih, ki jih je potrebno spodbujati in ki jih spodbujate, naslednje vidike?	Da	Ne
Pri intenzivnem turizmu: prilagoditev obstoječih turističnih objektov in njihove opreme ekološkim zahtevam	-	-
Pri intenzivnem turizmu: razvoj novih objektov v skladu s cilji protokola	-	-
Pri ekstenzivnem turizmu: ohranjanje ali razvoj sonaravne in za okolje sprejemljive turistične ponudbe	X	
Pri ekstenzivnem turizmu: dviganje vrednosti naravne in kulturne dediščine turističnih območij	X	

7. člen Protokola Turizem – Pospesevanje kakovosti

14. Ali je politika vaše države stalno in dosledno usmerjena v kakovostno turistično ponudbo v celotnem alpskem prostoru in ali upošteva zlasti ekološke zahteve?			
Da	X	Ne	

15. Ali spodbujate izmenjavo izkušenj z drugimi pogodbenicami in izvajanje skupnih programov za izboljšanje kakovosti predvsem na naslednjih področjih?	Da	Ne
Vključitev turističnih objektov in naprav v krajino in naravno okolje	-	-
Urbanizem, arhitektura (novogradnje in prenova vasi)	X	
Nastanitveni objekti in ponudbe turističnih storitev	X	-
Uvajanje novih oblik turistične ponudbe v alpskem prostoru z večjim poudarkom na kulturnih prireditvah na posameznih območjih	-	-
Navedite primere za področja, pri katerih ste odgovorili pritrdilno.		
Sodelovanje na razpisih (npr. <i>Evropska nagrada za prenovalno vasi</i>)		
Izvedba naravoslovnih strokovnih ekskurzij		
Predelava domačih izdelkov in živil		

8. člen Protokola Turizem – Usmerjanje turističnih tokov

16. Ali izvajate ukrepe za usmerjanje turističnih tokov v zavarovanih območjih?			
Da	X	Ne	

17. Ali izvajate ukrepe za usmerjanje turističnih tokov zunaj zavarovanih območij?			
Da	X	Ne	

9. člen Protokola Turizem – Omejitve razvoja zaradi naravnega okolja

18. Ali usklajujete razvoj turizma s posebnostmi okolja in razpoložljivimi viri kraja in regije?			
Da	-	Ne	-
Če je odgovor da, kako?			

19. Ali projekte, ki bi lahko znatno vplivali na okolje, predhodno ovrednotite?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, ali upoštevate rezultate tega ovrednotenja pri odločanju?			
Da	X	Ne	

10. člen Protokola Turizem – Območja miru

20. Ali ste določili območja miru, na katerih se odpovedujejo urejanju prostora v turistične namene?			
Da	X	Ne	

11. člen Protokola Turizem – Politika razvoja nastanitvenih zmogljivosti

21. Ali pri politiki razvoja nastanitvenih zmogljivosti z naslednjimi ukrepi upoštevate omejenost razpoložljivega prostora?	Da	Ne
Dajanje prednosti komercialnim nastanitvenim enotam		X
Obnova in uporaba obstoječih objektov		X
Posodabljanje in izboljšanje kakovosti obstoječih nastanitvenih zmogljivosti	X	

12. člen Protokola Turizem - Žičnice

22. Ali zagotavljate, da se pri izdajanju novih dovoljenj za žičnice upoštevajo tudi ekološke in krajinske zahteve?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, s katerimi instrumenti oziroma pravnimi predpisi?			
Zakon o presoji vplivov na okolje, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 19/2014			
Zakon o varstvu narave in pokrajine z dne 23. maja 1996			

23. Ali predvidevajo nova obratovalna dovoljenja in koncesije za žičnice razstavitev in odstranitve starih naprav?			
Da	X	Ne	

24. Ali predvidevajo nova obratovalna dovoljenja in koncesije za žičnice zasaditev sproščenih površin predvsem z domorodnimi rastlinskimi vrstami?			
Da	X	Ne	

13. člen Protokola Turizem – Promet in prevoz turistov

25. Ali ste v obdobju poročanja spodbujali ukrepe, katerih cilj je omejevanje prometa z motornimi vozili v turističnih krajih?			
Ja	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Razširjena ponudba prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi			
Omejitev števila parkirnih mest za promet osebnih avtomobilov			
Omejitev števila dovoljenj za dostop z vozilom v središče smučarskega območja			

26. Ali ste omejili individualen promet z motornimi vozili?			
Da		Ne	X

27. Ali podpirate zasebne ali javne pobude za boljšo dostopnost turističnih krajev in središč z javnimi prevoznimi sredstvi in spodbujate turiste k uporabi takega prevoza?			
Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako?
Konkretna finančna in organizacijska podpora
Sodelovanje pri pripravi in izvajanju
Priprava ustreznih okvirnih pogojev

14. člen Protokola Turizem – Posebne tehnike urejanja površin

28. Ali potekajo gradnja, vzdrževanje in obratovanje smučišč tako, da se čim bolj varuje pokrajina?			
Da	X	Ne	
Ali pri tem upoštevate naravno ravnovesje in občutljivost biotopov?			
Da	X	Ne	

29. Ali je dovoljena uporaba naprav za zasneževanje?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, pod kakšnimi pogoji izdajate dovoljenja za uporabo naprav za zasneževanje in kateri pravni predpisi urejajo njihovo uporabo? Pojasnite predvsem, kako ugotavljate primernost vodnih in ekoloških razmer za uporabo naprav za zasneževanje.			
Gradbeni zakonik z dne 11. decembra 2008, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 044/2009			
Uporaba tehničnih sistemov za zasneževanje je dovoljena samo v urejenih delih smučarskih območij. Električni kabli in vodovodi morajo biti izvedeni podzemno.			
Podlaga za izdajo dovoljenja za uporabo sistemov za umetno zasneževanje je po možnosti skupna prošnja vseh upravljavcev žičniških naprav na smučišču. Če prošnjo predloži en sam upravljavec, mora slednji pridobiti dokazilo, da je uporaba sistema za umetno zasneževanje usklajena s preostalimi upravljavci žičniških naprav. Pri večstopenjski izvedbi je treba predložiti celovito zasnovo in zagotoviti, da ne bo prišlo do negativnih vplivov na prostor in okolje.			
Uporaba sistemov za umetno zasneževanje je omejena na snežno in hladno obdobje med 15. novembrom in 1. marcem. Obratovanje sistema ne sme povzročati hrup, ki prekomerno obremenjuje okolje ali glede na običajno lokalno rabo prostora nedopustno vpliva na njegove uporabnike (sosedo). Kemični in biološki dodatki so prepovedani. Obratovanje sistemov za umetno zasneževanje ne sme negativno vplivati na okolje in vodni režim, predvsem na oskrbo z vodo. Posamezni upravljavci sistemov za zasneževanje morajo vsako leto pripraviti energetske in vodno bilanco in jo zaradi objave predložiti vladi.			
Zakon o presoji vplivov na okolje, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 19/2014			

30. Ali omejujete spreminjanje terena?			
Da		Ne	X

31. Ali se preurejene površine zazelenijo predvsem z domorodnimi rastlinskimi vrstami?			
Da	X	Ne	

15. člen Protokola Turizem – Športne dejavnosti

32. Ali ste izvajali ukrepe za usmerjanje športnih dejavnosti na prostem?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Usmerjanje s pomočjo cest in poti			
Označevanje s tablami			
Prepoved letenja nad območji miru			

33. Ali obstajajo omejitve za motorizirane športe?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Hitrostne preizkušnje z motornimi vozili, kot so gorske dirke, so dovoljene le na zaprtih cestah.			

16. člen Protokola Turizem – Dovoz z zračnimi plovili

34. Ali je dovoljeno izkrcanje iz zrakoplovov v športne namene zunaj letališč?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, pod kakšnimi pogoji? Navedite predvsem kraje in krajevne danosti, kjer je to dovoljeno ter obseg, v katerem je to dovoljeno. Navedite tudi predpise, ki urejajo izkrcanje iz zrakoplovov v športne namene zunaj letališč.			
Na podlagi Uredbe o vzletanju in pristajanju zrakoplovov zunaj letališč izkrcanje iz zrakoplovov na celotnem alpskem območju v Lihtenštajnu ni dovoljeno, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 334/2016.			

17. člen Protokola Turizem – Razvoj gospodarsko manj razvitih območij

35. Ali ste preučili in razvili rešitve, ki omogočajo uravnotežen razvoj gospodarsko manj razvitih			

območij?			
Da	-	Ne	-
Če je odgovor da, katere?			
Zaradi velikosti in strukture države na tem področju v tem trenutku ni potrebe po ukrepanju.			

18. člen Protokola Turizem – Razporejanje počitnic

36. Ali ste sprejeli ukrepe za izboljšanje prostorske in časovne razporeditve turističnega povpraševanja na turističnih območjih?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, ali ste to dosegli v okviru meddržavnega sodelovanja?			
Da		Ne	

37. Če ste sprejeli ukrepe za izboljšanje prostorske in časovne razporeditve turističnega povpraševanja, za kakšne ukrepe je šlo pri tem?			

19. člen Protokola Turizem – Spodbujanje inovacij

38. Ste razvili primerne spodbude za uresničevanje usmeritev tega protokola?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšne? Navedite tudi primere.			
Lastniška strategija za podjetje Liechtenstein Marketing, november 2012			
Razširjena ponudba prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi			
Koncentrirana gradnja za potrebe turizma na alpskem območju			

39. Katere inovacije je spodbudilo udejanjanje Protokola Turizem?			
Spodbudilo ni še nobenih.			

20. člen Protokola Turizem – Sodelovanje med turizmom, kmetijstvom, gozdarstvom in obrtjo

40. Ali spodbujate sodelovanje med turizmom, kmetijstvom, gozdarstvom in obrtjo?			
Da	X	Ne	

Ali spodbujate pri tem predvsem povezave dejavnosti, ki ustvarjajo delovna mesta v smislu trajnostnega razvoja?			
Da	X	Ne	
Če vaša država spodbuja sodelovanje med turizmom, kmetijstvom, gozdarstvom in obrtjo, pojasnite, kako.			
Finančna podpora zasebnih ali javnih pobud ali projektov			
Sodelovanje pri pripravi in udejanjanju ustreznih idej			

21. člen Protokola Turizem – Dopolnilni ukrepi

41. Ali ste sprejeli strožje ukrepe, kot so ukrepi, predvideni v protokolu?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere?			

Težave pri izvajanju Protokola Turizem

42. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju protokola?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kakšne?			

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov

43. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov!	
Posledica sprejetih ukrepov je nenehna rast stopnje realizacije in s tem izboljšanja na področju izzivov trajnostnega razvoja.	

Prostor za morebitne dodatne opombe:

G. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju prometa (Protokol z dne 31. 10. 2000)

7. člen Protokola Promet – Splošna prometnopolitična strategija

1. Ali udejanjate racionalno in varno odvijanje prometa v prometnem omrežju, ki je čezmejno med seboj usklajeno?			
Da	X	Ne	

2. Ali v čezmejno med seboj usklajenem prometnem omrežju udejanjate naslednje ukrepe?	Da	Ne
Med seboj usklajujete nosilce prometa, prometna sredstva in zvrsti prometa ter dajete prednost intermodalnosti.		X
Obstoječe prometne sisteme in infrastrukture v alpskem prostoru čim boljše izkoriščate, med drugim tudi z uporabo telematike.		X
Povzročitelju zaračunavate eksterne stroške in stroške infrastrukture, diferencirane po obremenitvah.	X	
Z ukrepi urejanja prostora in s strukturnimi ukrepi vplivate na promet v korist preusmeritve prevoznih storitev v potniškem in tovornem prometu na okolju prijaznejša prometna sredstva in dajete prednost intermodalnim prevoznim sistemom.		X
Evidentirate in izkoriščate potencialne za zmanjšanje promet.	X	

3. Ali izvajate, če je to potrebno, po najboljših močeh naslednje ukrepe?	Da	Ne
Zavarovanje prometnih poti pred naravnimi nevarnostmi	X	
Ukrepi za zaščito ljudi in okolja v območjih s posebnimi obremenitvami iz prometa	X	
Postopno zmanjševanje emisije škodljivih snovi in hrupa vseh nosilcev prometa tudi na osnovi najboljše razpoložljive tehnologije	X	
Povečanje prometne varnosti	X	

8. člen Protokola Promet – Postopek za evalvacijo projektov in za meddržavno konzultacijo

4. Ali pri velikih novogradnjah in pomembnih spremembah ali rekonstrukcijah obstoječih prometnih infrastruktur opravljate naslednje presoje/analize?		Da	Ne
Presoje smotrnosti		X	
Presoje vplivov na okolje		X	
Analize tveganj		X	
Druge presoje			
Če ste naredili križec pri odgovoru „druge presoje“, navedite vrsto teh presojev.			
Če je bil zgoraj odgovor da: Ali upoštevate rezultate opravljenih presojev/analiz v pogledu ciljev tega protokola?			
Da	X	Ne	

5. Ali usklajujete in koncentrirate projekte za prometne infrastrukture v alpskem prostoru z drugimi pogodbenicami?			
Da	X	Ne	

6. Ali opravljate pri projektih, ki imajo pomemben čezmejni vpliv, pred izvajanjem projekta in najpozneje po predložitvi zgoraj navedenih presojev konzultacije s pogodbenicami, ki jih to zadeva?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite primere.			
Doslej tak projekt še ni bil izveden, kljub temu pa so v konkretnih primerih predvidena posvetovanja.			

7. Ali so pri projektih, ki imajo pomemben čezmejni vpliv in ki jih je načrtovala ali izvedla druga pogodbenica, konzultirali vašo državo pred izvajanjem projekta?					
Da	X	Ne vedno		Ne	
Če ste naredili križec pri odgovoru „Ne“ ali „Ne vedno“, navedite primer ali primere, v katerih vaše države niso konzultirali, z navedbo pogodbenice, in približni datum izvedbe projekta, za katerega vas niso konzultirali.					

8. Ali spodbujate močnejše vključevanje prevozne komponente v okoljski menedžment podjetij v svoji državi?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Zakonska in podzakonska besedila (uredbe)			

9. člen Protokola Promet – Javni promet

9. Ali spodbujate vzpostavitev in razširitev uporabnikom prijaznih in okolju primernih sistemov javnega prometa?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Gosta mreža medkrajevnega linijskega avtobusnega prevoza potnikov, ki vključuje tudi čezmejne avtobusne prevoze „Liechtenstein Takt“ (železnica)			

10. Ali sta vzpostavitev in razširitev uporabnikom prijaznih in okolju primernih sistemov javnega prometa prispevala k trajnostni ohranitvi in izboljšanju poselitvene in gospodarske strukture kot tudi rekreacijskih in prostočasnih aktivnosti v alpskem prostoru?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
S povečanjem deleža javnega prevoza v strukturi prometa z namenom razbremenitve tranzitnega prometa v mestih Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov			

10. člen Protokola Promet – Železniški in ladijski promet

11. Ali ste spodbujali/spodbujate naslednje ukrepe, da bi se bolje izkoristila posebna primernost železnice za obvladovanje prometa na velike razdalje kot tudi njeno omrežje za prometno povezanost gospodarstva in turizma alpske regije?	Da	Ne
Izboljševanje železniških infrastruktur z gradnjo in razvojem velikih čezalpskih osi, vključno z dovoznimi odseki in prilagojenimi terminali		X
Nadaljnja optimizacija obratovanja, kot tudi posodobljenje železnice, predvsem v čezmejnem prometu	X	

Ukrepi s ciljem, da se preusmeri predvsem tovorni promet na večje razdalje na železnico in močnejše harmonizira določanje tarif za prometne infrastrukture		X
Vzpostavitev intermodalnih prevoznih sistemov, kombinirani promet		X
Nadaljnji tehnični razvoj železnice za povečanje zmogljivosti ob istočasnem zmanjšanju emisije hrupa		X
Povečana uporaba železnice in vzpostavitev uporabnikom prijaznih sinergij med potniškim daljinskim in regionalnim ter lokalnim prometom	X	

12. Ali spodbujate prizadevanja, da se za zmanjšanje deleža tranzitnega tovornega prometa po kopnem bolj uporabljajo zmogljivosti plovbe?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kako?			

11. člen Protokola Promet – Cestni promet

13. Ali ste v obdobju poročanja gradili nove ceste višjega reda za čezalpski promet?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere?			

14. Kako ste v vaši državi udejanjili pogoje, navedene v 2. odst. 11. člena?	
Zakon o presoji vplivov na okolje, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 19/2014	

12. člen Protokola Promet – Zračni promet

15. Ali ste izvajali ukrepe za zmanjševanje obremenitve okolja zaradi letalskega prometa, vključno z letalskim hrupom?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kakšne?			

16. Ali je dovoljeno izkrcanje iz zrakoplovov zunaj letališč?

Da		Ne	X
Če je odgovor da, pod kakšnimi pogoji?			
Na podlagi Uredbe o vzletanju in pristajanju zrakoplovov zunaj letališč tako izkrcaje iz zrakoplovov na celotnem alpskem območju v Lihtenštajnu ni dovoljeno, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 334/2016.			

17. Ali ste izvajali primerne ukrepe za časovno in lokalno omejitev nemotoriziranega prostočasnega letalskega prometa, da bi varovali divjad?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere?			
Omejitev jadralnega letalstva			

18. Ali ste izboljšali sistem javnega prometa od letališč v bližini Alp v različne alpske regije, ne da bi s tem povečali obremenitev okolja?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kako? Navedite primere			
19. Ali ste po pričetku veljave protokola v alpskem prostoru gradili nova ali pomembno rekonstruirali obstoječa letališča?			
Da		Ne	X

13. člen Protokola Promet – Turistični objekti

20. Ali ste preverili/ali preverjate vpliv nadaljnje gradnje turističnih objektov na promet ob upoštevanju ciljev tega protokola?			
Da		Ne	X
Ali je takšna preverba predvidena na osnovi pravnih predpisov?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite pravne predpise.			
- Zakon o presoji vplivov na okolje, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 19/2014			

21. Ali je gradnja turističnih objektov, če so potrebni, povezana s preventivnimi in kompenzacijskimi ukrepi za doseg ciljev tega ali drugih protokolov?			

Da	X	Ne	

22. Ali dajete pri gradnji turističnih objektov prednost javnemu prometu?

Da	X	Ne	

23. Ali spodbujate ureditev in ohranitev območij z omejenim prometom in brez prometa, ureditev turističnih krajev, kjer je prepovedana vožnja z avtomobilom, kot tudi druge ukrepe za spodbujanje prihoda in bivanja počitniških gostov brez avtomobila?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako? Navedite tudi primere.

Na sekundarnih cestah na alpskem območju promet motornih vozil ni dovoljen (za zasebni promet z izjemo posebnih dovoljenj).

14. člen Protokola Promet – Realni stroški

24. Ali uporabljate načelo povzročitelja za boljše zaračunavanje stroškov različnih nosilcev prometa, vključno s stroški poti in zunanjimi stroški (npr. zaradi nesreč in obremenitev okolja)?

Da	X	Ne	

25. Ali ste razvili obračunski sistem za ugotavljanje stroškov poti in eksternih st?

Da		Ne	X

26. Ali ste uvedli še druge sisteme pristojbin, specifičnih za posamezne zvrsti prometa, ki bi dovoljevali, da se pravično krijejo realni stroški?

Ne		X

Ne, v pripravi (na začetku).

Ne, v pripravi (že precej daleč).

Da		

Da. Jih že uporabljamo.

		X

Če je odgovor da, kako izgledajo ti sistemi pristojbin? Navedite podrobnosti.

Sistem: trošarina za težka tovorna vozila (PSVA, LSVA) analogno in v sodelovanju s Švico

15. člen Protokola Promet – Ponudba in uporaba prometnih infrastruktur

27. Ali v referenčnem dokumentu po enotnem vzorcu evidentirate in periodično ažurirate stanje in razvoj, kot tudi uporabo oziroma izboljšanje prometnih infrastruktur in prometnih sistemov višjega reda ter zmanjšanje obremenitev okolja?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kje je mogoče dobiti vpogled v ta referenčni dokument?			

28. Če pripravljate referenčni dokument, ali se na osnovi tega referenčnega dokumenta preverja, koliko prispevajo izvedbeni ukrepi k doseganju in nadaljnjemu razvoju ciljev Alpske konvencije in še posebej tega protokola?			
Da		Ne	
Če je odgovor da, kakšen je rezultat te preverbe?			
Ni pomembno.			

16. člen Protokola Promet – Cilji kakovosti okolja, standardi in kazalci

29. Ali ste določili in udeležili cilje kakovosti okolja za doseg trajnostnega prometa?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, pod kakšnimi pogoji in kje so ti urejeni s pravnimi predpisi?			
Javni promet: Lihtenštajnsko avtobusno podjetje <i>LIECHTENSTEINmobil</i> pri oblikovanju javnih mobilnostnih storitev posebno pozornost namenja energetske učinkovitemu in okolju prijaznemu izvajanju prevoznih storitev (3.5 točka lastniške strategije). Urad za statistiko vodi zbirko letnih statističnih podatkov (Kazalci trajnostnega razvoja), kamor spadajo statistični podatki o mobilnosti, energiji in podnebjem ter virih.			

17. člen Protokola Promet – Usklajevanje in obveščanje

30. Ali pred pomembnimi prometno-političnimi odločitvami o njih obveščate druge pogodbenice, da bi le-te vključile predvsem v med seboj usklajeno čezmejno politiko urejanja prostora?			
Da	X	Ne	
Ali je že prišlo do takšnih usklajevanj?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite primere.			

Mestna železnica na relaciji Feldkirch - Buchs, aglomeracijski program za področje Werdenberg – Lihtenštajn, čezmejne avtobusne povezave, cena v javnem potniškem prometu za delovne migrante in mrežna strategija

31. Ali ste organizirali srečanja z drugimi pogodbenicami, da bi spodbujali izmenjavo informacij za izvajanje tega protokola in/ali preverili vplive ukrepov, sprejetih v skladu s tem protokolom?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite primere.

Redni sestanki s vorarlberško deželno vlado in avstrijsko vlado ter švicarskimi kantoni kakor tudi s pristojnimi vladnimi službami na temo čezmejnega prometa in projektov s prometnega področja

6. člen Protokola Promet – Strožji nacionalni predpisi

32. Ali ste sprejeli strožje ukrepe, kot so ukrepi, predvideni v protokolu?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, katere?

Težave pri izvajanju Protokola Promet

33. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju protokola?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, kakšne?

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov

34. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov!

Prostor za morebitne dodatne opombe

H. Protokol o izvajanju Alpske konvencije iz leta 1991 na področju energije (Protokol z dne 16. 10. 1998)

2. člen Protokola Energija – Temeljne obveznosti mednarodnega sodelovanja

1. Ali spodbujate v okviru razvojnih programov skupno z drugimi pogodbenicami uporabo obnovljivih virov energije v alpskem prostoru?			
Da		Ne	X

2. Ali ohranjate zavarovana območja z njihovimi tamponskimi območji, varovana območja in območja miru ter neokrnjena območja narave in krajine ter optimirate energetske infrastrukture glede na različne stopnje ranljivosti, obremenljivosti in obstoječe poškodovanosti alpskih ekosistemov?			
Da	X	Ne	

3. Ali sodelujete na področju energetike z drugimi pogodbenicami pri razvijanju metod, ki najboljše upoštevajo dejanske stroške?			
Da		Ne	X

4. Ali spodbujate okrepljeno mednarodno sodelovanje med institucijami, pristojnimi za energetska in okoljska vprašanja, da bi sporazumno reševali skupne probleme?			
Da	X	Ne	

5. Naredite križec pri obliki (oblikah), ki najboljše opisuje (opisujejo) sodelovanje.	
Bilateralni sporazumi	
Multilateralni sporazumi	
Finančna pomoč	
Dodatno izobraževanje/usposabljanje	X
Skupni projekti	X
Druge oblike	
Če ste naredili križec pri „druge oblike“, navedite podrobnosti sodelovanja.	
Pojasnite, katera oblika (oblike) sodelovanja najboljše deluje (delujejo) in zakaj.	
Pri skupnih projektih se vključujejo prizadete strani, ki lahko dosežene rezultate uporabljajo skupaj.	

3. člen Protokola Energija – Skladnost z mednarodnim pravom in s politiko na drugih področjih

6. Ali izvajate Protokol Energija v skladu z veljavnimi mednarodnimi pravnimi normami, zlasti z določbami Alpske konvencije in njenih izvedbenih protokolov, kot tudi veljavnih mednarodnih sporazumov?			
Da	X	Ne	

5. člen Protokola Energija – Prihranek energije in racionalna raba energije

7. Ali ste razvili koncepte za okolju prijaznejšo rabo energije, ki prednostno spodbujajo varčevanje z energijo in njeno racionalno rabo, predvsem pri proizvodnih procesih, javnih storitvah, velikih hotelskih obratih, kot tudi v prometu ter pri objektih za šport in prosti čas?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšne?			
14. in 15. člen Zakona o energetske učinkovitosti omogočata spodbujanje tovrstnih projektov.			
8. Ali ste sprejeli ukrepe in predpise predvsem na naslednjih področjih?			
	Da	Ne	
Izboljšanje toplotne izolacije pri stavbah in učinkovitosti sistemov za distribucijo toplote	X		
Optimiranje učinkovitosti naprav za ogrevanje, prezračevanje in klimatizacijo	X		
Reden nadzor in morebitno zmanjšanje okolju škodljivih emisij pri termoenergetskih napravah	X		
Prihranek energije s tehnološko naprednimi procesi za rabo in pretvorbo energije	X		
Obračun stroškov za toploto in toplo vodo po porabi.	X		
Projektiranje in spodbujanje novogradenj z uporabo tehnologij z nizko porabo energije	X		
Spodbujanje in udeleževanje občinskih/lokalnih energetskih zasnov in zasnov za varovanje podnebja ob upoštevanju ukrepov iz pododstavka c 1. odstavka 2. člena Protokola Energija	X		
Energetska sanacija stavb pri rekonstrukcijah in spodbujanje okolju prijaznih sistemov ogrevanja.	X		

6. člen Protokola Energija – Obnovljivi viri energije

9. Ali spodbujate in prednostno uporabljate obnovljive vire energije po pogojih, sprejemljivih za okolje in krajino?			

Ja	X	Ne	

10. Katere splošne politične instrumente in ukrepe (npr. nadomestila za dovajanje energije v omrežje, subvencijski programi, subvencioniranje raziskav, itd.) uporabljate za spodbujanje večje rabe obnovljivih virov energije?

Uredba o ohranjanju čistosti zraka

Gradbeni zakonik z ustreznimi uredbami

Zakon o delovanju trga z električno energijo

Zakon o delovanju trga s plinom

Finančne podpore službe, pristojne za energijo, skladno z Zakonom o spodbujanju energetske učinkovitosti

Davek na uporabo fosilnih goriv skladno z Zakonom o omejevanju emisij CO₂

11. Ali zaobsegajo zasnove predvsem naslednje?	Da	Ne
Spodbujanje uporabe decentraliziranih objektov in naprav za rabo energije, kot so voda, sonce in biomasa	X	
Spodbujanje rabe energije iz obnovljivih virov tudi v kombinaciji z obstoječo konvencionalno oskrbo z energijo	X	
Spodbujanje racionalne rabe vodnih virov in lesa iz gorskih gozdov, s katerimi trajnostno gospodarijo	X	

12. Če spodbujate uporabo decentraliziranih objektov za oskrbo z energijo, opišite kako.

Prim. 10. vprašanje.

13. Ali so se po začetku veljavnosti Protokola Energija deleži energije iz navedenih obnovljivih virov v oskrbi z električno energijo in toploto ter zagotavljanju goriva po področjih povečali, ostali enaki ali so se zmanjšali? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)	Povečali	Ostali enaki	Zmanjšali
sonce	X		
biomasa	X		
voda	X		
veter		X	

geotermalna energija bližina površine do 250 m globine s sondami	X		

Komentar: Ob vetrovnem vremenu ni rabe.

7. člen Protokola Energija – Vodna energija

14. Ali zagotavljate pri novih in v okviru možnosti tudi pri že obstoječih hidroenergetskih objektih ekološko funkcionalnost vodotokov in celovitost krajin s primernimi ukrepi, kot so določanje minimalnih pretočnih količin, izvajanje predpisov za zmanjševanje umetnih nihanj vodne gladine in zagotavljanje prehodnosti za živali?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Z določbami v Zakonu o varstvu voda, Uradni list Kneževine Lihtenštajn, št. 159/2003			

15. Ali varujete vodne režime v vodozaščitnih območjih za pitno vodo, zavarovanih območjih z njihovimi tamponskimi območji, varovanih območjih in območjih miru, kot tudi v neokrnjenih območjih narave in pokrajine?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšne ukrepe ste sprejeli v ta namen.			
Vzpostavitev označenih varstvenih območij za varstvo podtalne vode z navedbo pogojev za gospodarjenje z njimi			

16. Ali predvidevate stimulacije, ali pa obstajajo predpisi, s katerimi se daje prednost ponovnemu obratovanju opuščeni hidroelektrarn – ob hkratnem ohranjanju funkcionalnosti vodnih ekosistemov in drugih prizadetih sistemov – pred novogradnjami?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere/-i?			

17. Ali ste preverili možnosti, kako bi se lahko od končnih porabnikov alpskih virov zahtevalo plačilo po tržnih cenah in na kakšen način ter v kakšnem obsegu je možno tamkajšnjemu prebivalstvu dati pravično nadomestilo za storitve, ki jih opravlja v interesu javnosti?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			

8. člen Protokola Energija – Energija iz fosilnih goriv

18. Ali zagotavljate, da se pri novih termoenergetskih objektih in napravah za proizvodnjo električne in/ali toplotne energije na fosilna goriva uporabljajo najboljše razpoložljive tehnologije??			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, ali je to urejeno s pravnimi predpisi?			
Da	X	Ne	

19. Ali ste pri obstoječih objektih in napravah v alpskem prostoru omejili emisije z uporabo primernih tehnologij in/ali goriv?			
Da	X	Ne	
Kako je to vplivalo na obseg emisij? (Naredite križec pri ustreznem odgovoru.)		Povečal se je	Ostal je enak
			Zmanjšal se je
			X

20. Ali ste preverili tehnično in ekonomsko izvedljivost ter okoljsko primernost zamenjave termoenergetskih naprav na fosilna goriva z napravami, ki uporabljajo obnovljive vire energije, in z decentraliziranimi napravami?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kakšen je bil rezultat?			
Zamenjava kurilnih naprav na plin ali kurilno olje z ogrevalnimi sistemi na obnovljive vire energije (praviloma sekance, vgradnja toplotne črpalke itd.)			

21. Ali ste sprejeli primerne ukrepe za spodbujanje sočasne proizvodnje električne in toplotne energije?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere			
11. člen Zakona o spodbujanju energetske učinkovitosti			
22. Ali ste na obmejnih območjih uskladili in povezali sisteme za nadzor emisij in imisij s sistemi drugih pogodbenic?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, navedite podrobnosti.			

Usklajevanje merilnih podatkov in vrednosti s sosednjimi državami, nadzorovanje imisij skupaj z vzhodnošvicarskimi kantoni („vzhodni zrak“).

9. člen Protokola Energija – Jedrska energija

23. Ali izmenjujete v okviru mednarodnih sporazumov vse informacije o jedrskih elektrarnah in drugih jedrskih objektih in napravah, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na alpski prostor, da bi zagotovili trajno varovanje zdravja ljudi, živalstva in rastlinstva, njihovih združb in habitatov, vključno z njihovimi medsebojnimi vplivi?

Da		Ne	X

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

Lihtenštajn nima jedrskih objektov.

24. Ali ste uskladili in povezali sisteme za nadzor radioaktivnosti v okolju s sistemi drugih pogodbenic?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, navedite podrobnosti.

Lihtenštajn je vključen v švicarski nadzorni sistem.

10. člen Protokola Energija – Prenos in distribucija energije

25. Ali sprejemate pri gradnji električnih vodov in ustreznih omrežnih postaj, plinovodov in naftovodov, vključno s črpalnimi in kompresijskimi postajami, ter drugih naprav, ki pomembno vplivajo na okolje, vse potrebne ukrepe, da se zmanjša obremenitev prebivalstva in okolja?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, katere?

Presoje vplivov na okolje skladno z Zakonom o presoji vplivov na okolje

26. Ali zagotavljate, da se čim bolj uporabljajo obstoječi objekti in trase?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kako?

Gospodarno razmišljanje (uporaba obstoječih tras)

27. Ali upoštevate v zvezi z energetske vodi pomen zavarovanih območij, njihovih tamponskih

območij, varovanih območij in območij miru ter neokrnjenih območij narave in krajine, kot tudi ptic??			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kako?			
Presoje vplivov na okolje se izvajajo v skladu z Zakonom o presoji vplivov na okolje. Zahteve so skladne z Zakonom o varstvu narave.			

11. člen Protokola Energija – Renaturacija in sonaravne gradbene metode

28. Kakšni so pogoji, pod katerimi morata pri idejnih projektih potekati renaturacija lokacij in ponovna vzpostavitev vodnega režima po dokončanju gradnje javnih in zasebnih energetskegospodarskih objektov, ki vplivajo na okolje in ekosisteme v alpskem prostoru? (Navedite podrobnosti in pravne predpise.)			
Gradnja energetskih objektov trenutno ni predvidena. Upoštevati je treba zahteve iz zakona o varstvu voda in Zakonu o varstvu narave.			

12. člen Protokola Energija – Presoja vplivov na okolje

29. Ali pri projektiranju energetskegospodarskih naprav, navedenih v 7., 8., 9. in 10. členu Protokola Energija, kot tudi pri pomembnejših spremembah teh objektov in naprav izdelate presoje vplivov na okolje?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, kje je to urejeno in s kakšno vsebino?			
Presoje vplivov na okolje se izvajajo v skladu z Zakonom o presoji vplivov na okolje.			

30. Ali vsebujejo veljavni državni predpisi določila, po katerih je potrebno uporabljati najboljše razpoložljive tehnologije za odpravljanje ali zmanjševanje obremenitev okolja?			
Da	X	Ne	

31. Ali je predvidena kot možna alternativa za preprečevanje obremenitev okolja tudi odstranitev objektov in naprav, ki se ne uporabljajo in niso sprejemljivi za okolje?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, pod kakšnimi pogoji in kje je to urejeno?			

32. Ali opravite pri gradnji velikih novih energetskih infrastruktur ter obsežnejših širitvah obstoječih presojo vplivov na okolje v alpskem prostoru in analizo njihovih prostorskih in družbenogospodarskih vplivov, ki predvideva tudi razpravo na mednarodni ravni, kadar lahko pride do čezmejnih vplivov?

Da	X	Ne	

13. člen Protokola Energija - Usklajevanje

33. Ali se pri projektih z morebitnimi čezmejnimi vplivi predhodno posvetujete o njihovih vplivih?

Da	X	Ne	

34. Ali dajete pri projektih z morebitnimi čezmejnimi vplivi prizadetim pogodbenicam možnost, da pravočasno sporočijo svoja stališča?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, ali se stališče ustrezno upošteva pri postopku za dodeljevanje dovoljenj?

Da	X	Ne	

35. Ali so posvetovanja in možnost sporočanja stališč ter upoštevanje stališč urejeni s pravnimi predpisi?

Da	X	Ne	

Če je odgovor da, kje? Navedite predpis (predpise).

Zakonodaja s področja varstva voda in Zakon o presoji vplivov na okolje (izvajanje Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje – Konvencija ESPOO)

Da

Ja		Ne vedno		Ne	X

Če ste naredili križec pri „ne“ ali „ne vedno“, navedite primer ali primere, v katerih vaše države niso spraševali za strokovno mnenje, z navedbo pogodbenice, in približni datum izvedbe projekta, za katerega ni bilo konzultacije

Ni pomembno.

14. člen Protokola Energija – Dopolnilni ukrepi

37. Ali ste sprejeli strožje ukrepe, kot so ukrepi, predvideni v protokolu?			
Da	X	Ne	
Če je odgovor da, katere			
Zakona o spodbujanju energetske učinkovitosti, Zakon o delovanju trga z električno energijo, Gradbeni zakonik, Zakon o varstvu okolja, Uredba o ohranjanju čistosti zraka			

Težave pri izvajanju Protokola Energija

38. Ali ste imeli oz. imate težave pri izvajanju protokola?			
Da		Ne	X
Če je odgovor da, katere?			

Ocena učinkovitosti sprejetih ukrepov

39. Ocenite učinkovitost sprejetih ukrepov.
Učinkovitost se ugotavlja in stalno ocenjuje glede na sredstva.

Prostor za morebitne dodatne opombe:

Amt für Umwelt

Gerberweg 5
9490 Vaduz
Liechtenstein
T +423 236 64 00
F +423 236 64 11
info.au@llv.li

www.au.llv.li